

Riksdagens protokoll

2001/02:61

Torsdagen den 31 januari

Kl. 12.00 – 16.02

Protokoll
2001/02:61

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 25 januari.

2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2001/02:179

Till riksdagen

Interpellation 2001/02:179 av Sten Andersson (-) om asylpolitiken

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 7 februari 2002.

Skälet till dröjsmålet är resor och andra sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 28 januari 2002

Utrikesdepartementet

Jan O Karlsson

3 § Svar på interpellation 2001/02:190 om Lunds universitets historiska museum

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Ulf Nilsson har frågat om jag avser att vidta några åtgärder för att säkra framtiden för Lunds universitets historiska museum.

Ulf Nilsson ställde nästan exakt likalydande fråga till mig i april 2000. Jag ansåg då att frågan var för tidigt väckt, eftersom inget beslut om att lägga ned museet då fanns. Enligt den information jag har inhämtat finns inget sådant beslut nu heller.

Lunds universitet beslöt i december 2000 att tillsätta en utredning kring museifrågan inom universitetet. Utredningen överlämnade i juni 2001 ett förslag till universitetsledningen. Utredningens förslag gick i huvudsak ut på att samtliga föremål ska vara kvar i Lund, att några ytterligare personalnedskärningar inte är aktuella samt att universitetet bör få en ny utställningslokal gemensam för universitetets samtliga fyra museer. Universitetet remitterade utredningen till ett stort antal instanser, både

inom och utom universitetet. Utifrån utredningens förslag och remissinstansernas svar har universitetsledningen tillsatt en grupp som ska arbeta vidare med de förslag som utredningen lade fram. Bl.a. ska den se över vilka möjligheter som finns för ytterligare extern finansiering. Enligt uppgift från universitetet ska gruppen redovisa sitt arbete senare i år.

Ulf Nilsson menar att det i dag finns goda argument för att ompröva huvudmannaskapet, dvs. i klartext att museets verksamhet läggs direkt under Kulturdepartementet på samma sätt som liknande museiverksamhet. Menar Ulf Nilsson att även de andra museerna vid universitet, dvs. Antikmuseet, Botaniska museet och Zoologiska museet, ska behandlas på samma vis, eller är det bara Historiska museet som är aktuellt? Menar Ulf Nilsson att även andra universitetsmuseer, vid exempelvis Uppsala universitet, ska knytas direkt till Kulturdepartementet?

Ulf Nilsson menar vidare att det vore naturligt att museet får sina anslag vägda tillsammans med andra centrala museer men avslutar samtidigt med att peka på museets regionala betydelse och vikten av att museets samlingar får stanna i Skåne. Jag menar att det finns en dubbeltydighet i Ulf Nilssons resonemang. De centrala museerna är en nationell angelägenhet, medan regionala och lokala museer – i första hand – är en angelägenhet för respektive region. Lunds universitets historiska museums samlingar är naturligtvis intressanta även ur såväl ett nationellt som ett internationellt perspektiv, men museet är i första hand en angelägenhet för regionen. Ansvaret för Lunds universitets historiska museum ligger fortfarande i första hand hos universitetet och dess ledning.

Jag kan än en gång bara konstatera att jag vare sig kan eller får föregå den utredning som pågår om verksamheten vid museet.

Anf. 2 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Jag vill tacka kulturministern för svaret på min interpellation om framtiden för Lunds universitets historiska museum. Jag vill också passa på att tacka för att svaret kom så snabbt. Men kulturministerns beskrivning av situationen stämmer inte med den information som jag har från Lund.

Orsaken till min interpellation är att Historiska museet i Lund hotas av nedläggning. Under de senaste hundra åren har det här museet tagit ansvar för arkeologiskt material, kyrkokonst och mynt i Skåne. Genom ett riksdagsbeslut 1989/90 gavs museet formellt ett regionalt ansvar för skånska fornfynd.

Museet har för södra Sverige samma typ av uppgifter som Statens historiska museum i Stockholm har för stora delar av Sverige. I Lund finns Sveriges näst största samling av fornfynd. Därför menar jag att museet är mycket mer än en lokal angelägenhet för Lund eller för Skåne. Museet har i stället en verksamhet som kan jämföras med Historiska museet i Stockholm. Det är mer en historisk slump att det lyder under universitetet, inte under Kulturdepartementet.

Museet grundades år 1735 som ett universitetsmuseum, men i dag är det otidsenligt att universitetet ensamt ska ha ansvaret. Dessutom har den kraftiga urholkningen under de senaste åren av universitetets undervisningsresurser gjort att universitetet måste prioritera kraftigt i sin verksamhet. Det förefaller alltmer ologiskt att ett enskilt universitet ska ha huvudansvaret för en verksamhet av så brett intresse.

Fru talman! Min uppfattning är att den här frågan faller under kulturministerns ansvarsområde eftersom kulturministern har ett övergripande ansvar för kulturliv och kulturhistoria i Sverige. Där har kulturministern och jag uppenbarligen olika uppfattning, men frånsett detta stämmer inte ministerns beskrivning av museets situation med verkligheten.

Kulturministern sade i sitt svar att det inte är aktuellt med uppsägningar av personal. I själva verket har beslut fattats om varsel av halva styrkan, av tre personer. Dessutom kommer all den registreringspersonal som funnits genom projektbidrag att försvinna till sommaren. Kvar blir alltså tre personer. Museet beräknar att stänga för allmänheten till sommaren. Det är första gången sedan år 1735 som museet beräknar att stänga.

Ministern säger avslutningsvis i svaret att hon inte vill föregå en utredning som pågår. Men utredningen är klar, och den gav inget förslag som räddar nuvarande verksamhet. Nu arbetar en grupp – alltså inte längre en utredning – med att försöka hitta lösningar i ett hopplöst läge.

Ministern frågar om jag anser att alla universitetsmuseer ska läggas under Kulturdepartementets ansvar. Nej, naturligtvis inte. Det är just Historiska museets verksamhet i Lund med insamling och registrering av fornfynd som gör att museet kan jämföras med andra statliga museer.

Tiden rinner ut för Historiska museet i Lund. Innan det är för sent borde kulturministern börja arbeta med att hitta lösningar för museets överlevnad.

Anf. 3 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag är naturligtvis olycklig om de uppgifter som jag lämnat inte skulle vara korrekta. Uppgifterna har vi fått från Lunds universitet. Med detta vill jag gärna ha sagt att det, eftersom det är fråga om ett universitetsmuseum, kanske vore enklare för Ulf Nilsson att interpellera det statsråd som är ansvarigt för Lunds universitet och därmed för universitetets historiska museum. Kanske skulle han få andra uppgifter från Lunds universitet. Jag utgår från att de lämnar korrekta uppgifter.

Som sagt: Ansvarigt statsråd för universitetet är den som kanske allra bäst kan besvara frågorna, åtminstone så länge denna del av museet faktiskt ligger inom Utbildningsdepartementets område.

Anf. 4 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Kulturministern har säkert fått korrekta uppgifter, om de kom för ett tag sedan. Utvecklingen har gått fort, och beslutet om varsel fattades för inte så många dagar sedan.

I slutet av sitt svar använde kulturministern uttrycket utredning, men den är nu avslutad. Nu är det en grupp som arbetar – kanske var det bara en felskrivning.

Kulturministern säger att jag borde fråga ansvarigt statsråd. Ja, det är ju det som är själva kärnpunkten i min fråga. Jag vänder mig till kulturministern just därför att jag anser att ansvarigt statsråd bör vara just kulturministern. Jag har även motionerat om att huvudmannaskapet för detta bör omprövas. Det är i Marita Ulvskogs egenskap av kulturminister och allmänt ansvarig för kulturpolitiken som jag ställer frågan om inte detta

är ett vettigt skäl. Det går ju att jämställa det här museet med andra museer inom Marita Ulvskogs ansvarsområde.

Jag anser att vår nationella kulturpolitik har en skyldighet att garantera att museer och kulturverksamhet inte bara koncentreras till Stockholm. Även de statliga museerna som finns på olika håll ska ha en anknytning till det regionala kulturarvet. Jag tycker mig ha hört att även kulturministern har uttryckt den ståndpunkten vid olika tillfällen. Därför undrar jag om kulturministern anser att ett museum av det här slaget är viktigt. Jag ställer också frågan om kulturministern hade varit beredd att lägga ned museet om det från början legat under hennes ansvarsområde, på Kulturdepartementet.

Frågan är då vad som kommer att hända fortsättningsvis, om den här utvecklingen fortsätter och om Historiska museet i Lund inte längre kan ta hand om fornfynd. Ska registreringen och sorteringen av fynd från arkeologiska undersökningar i Skåne då helt upphöra? Det ska det naturligtvis inte, men vad blir lösningen? Ska alla fynd magasineras i Stockholm och inte längre visas för allmänheten?

Det som troligen kommer att hända, om inte verksamheten vid museet i Lund räddas, är att fynden förs över till Historiska museet i Stockholm och magasineras där. Till sist kommer kostnaderna i alla fall att hamna på Marita Ulvskogs kulturdepartement, om man nu vill fortsätta att arbeta med fyndsortering och visa fynden för allmänheten, vilket jag utgår ifrån. Jag föreställer mig att alla anser att insamlingen av fornfynd ska fortsätta även nere i södra Sverige.

Då är det en dålig och oekonomisk politik att först lägga ned en fungerande museiverksamhet, flytta allt material och sedan ständigt skicka alla nya fynd till Stockholm. Förr eller senare kommer kostnaderna, som sagt, till Kulturdepartementet. Men en flyttning av alltihop till Stockholm blir en väldigt dyr lösning. Därför måste vi redan nu inte bara trygga verksamheten vid museet utan också ge den möjlighet att utvecklas.

En ekonomisk lösning måste enligt min mening bygga på att de regionala fornfynden stannar i Skåne som en del av det regionala kulturarvet.

Anf. 5 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag är naturligtvis glad över att Ulf Nilsson tycker att jag som kulturminister har skött museifrågorna så väl att jag bör få sköta fler museer. Jag tycker självfallet att detta museum är mycket viktigt. Jag har varit där och tittat på det. Vi har ju inte lagt ned några museer under min tid som kulturminister, utan vi har tvärtom öppnat ett antal nya där staten har ett engagemang.

Faktum är att när det gäller ansvarsfördelningen mellan olika departement är det ingenting som jag kan avgöra. Den som kan sakfrågorna bäst beträffande Lunds historiska museum är Thomas Östros, och den som bestämmer om ansvarsfördelningen mellan Kulturdepartementet och Utbildningsdepartementet är regeringschefen. Så jag kan inte göra någonting åt den saken.

Däremot är det min sak att se till att kulturminneslagen efterlevs. Lunds universitets historiska museum har en stående begäran om s.k. fyndfördelning i enlighet med kulturminneslagen. Museet har åtagit sig att vårda materialet och kan därför inte göra sig av med det.

Anf. 6 ULF NILSSON (fp):

Fru talman! Det är klart att om det inte finns några praktiska förutsättningar och inte heller några anslag för att ta hand om materialet kan man inte trola. Då blir slutsatsen att museet inte längre kan ta hand om fynden.

Jag förstår att Marita Ulvskog inte ensam kan bestämma under vilket departement ansvaret för museet ska ligga, men hon kan ju driva frågan och ta upp den i olika sammanhang. Här handlar det om ett museum där en tredjedel av kostnaderna för museet berör universitetsutbildning och forskning. Det vore naturligt att museet även i fortsättningen står för den delen av kostnaden. Men det vore naturligare att den tredjedel som går till att hantera, magasinera och sortera förfynd och den tredjedel som går till den publika verksamheten låg under samma departement som de flesta liknande museer gör.

Jag vet ju att Kulturdepartementet har medverkat till en sådan dellösning där universitet fortfarande står för en del av kostnaden. Jag vill minnas att det gäller ett bildmuseum i Umeå, så den lösningen finns.

Jag föreslår inte att Maria Ulvskog omedelbart ska bestämma någonting på egen hand, men jag föreslår att Kulturdepartementet och andra aktivt driver den här frågan så det kan bli en lösning som håller på lång sikt. Det riktigt kostnadskrävande här är magasinförvaring, konservering osv.

Enligt min mening är detta ingen liten lokal fråga för Lund utan det är en principiell fråga var ansvaret för sådana här verksamheter ska ligga. Jag tycker att de ska ligga under samma ansvarsområde.

Dessutom hänger detta samman med att jag och många med mig är djupt engagerade i att historisk och arkeologisk forskning ska hålla en hög kvalitet. Vi har den grundsynen att historisk forskning och historisk kunskap är viktig. Ett samhälle utan historia är som en människa som lever utan minne.

Anf. 7 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag kan bara instämma i Ulf Nilssons kärleksförklaring till kulturarvsområdet och vikten av att vi inte blir historielösa och tappar allt långtidsminne. Det är kolossalt viktigt. Detta museum är självfallet en viktig del av den svenska museivärlden.

Som kulturminister kommer jag naturligtvis – utan att jag är direkt ansvarig för detta museum – att noga följa det arbete som pågår i Lund i den arbetsgrupp som nu sitter.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2001/02:185 om genderperspektiv på krishantering

Anf. 8 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Berit Jóhannesson har frågat mig om jag utvecklat någon strategi i syfte att förverkliga FN-resolutionen 1325/2000 och riksdagens mening vad gäller kvinnors roll i krishantering samt vilka åtgärder jag

Prot. 2001/02:61

31 januari

*Svar på
interpellationer*

vidtagit i syfte att förverkliga FN-resolutionen inom EU:s krishanteringsstyrka. Dessutom har Berit Jóhannesson frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att öka kunskapen om genderperspektivet inom Försvarsmakten och för att komma till rätta med diskrimineringen av kvinnor inom myndigheten.

Jag vill först säga att jag helt delar uppfattningen att det är viktigt att kvinnor deltar mer i olika sammanhang i militär och civil krishantering och att kvinnors villkor uppmärksammas i kontakter med civilbefolkningen. Det är viktigt att dessa frågor uppmärksammas i de mandat som ligger till grund för FN:s fredsfrämjande insatser. När det gäller EU vill jag särskilt peka på att det svenska ordförandeskapet tog upp frågan om kvinnors roll vid krishantering i ordförandeskapets rapport om arbetet med EU:s säkerhets- och försvarspolitik (ESFP), vilken godkändes på EU:s toppmöte i Göteborg förra året.

Fru talman! Berit Jóhannesson efterlyser åtgärder för att öka kunskapen om könsrollsperspektivet inom Försvarsmakten. Sedan hösten 2000 har svenska bataljoner utbildats i dessa frågor som en del av förberedelserna inför insatser i Kosovo. Det är dock angeläget att öka kunskapen om kvinnors villkor i konfliktdrabbade länder ytterligare bl.a. hos de trupper som deltar i FN:s fredsfrämjande operationer. Arbetet bör fortsätta genom ett brett spektrum av fortlöpande insatser.

Som ett led i detta arbete beslutade regeringen i dag att anvisa medel till Försvarsmakten för att myndigheten ska genomföra ett seminarium om könsrollsperspektiv på krishantering och internationella insatser. Syftet med seminariet är att inventera och utveckla Försvarsmaktens kompetens när det gäller könsrollsperspektivet på framtida krishanteringsoperationer.

En annan viktig fråga som Berit Jóhannesson tar upp handlar om diskrimineringen av kvinnor i Försvarsmakten.

Också höstens försvarsbeslutsproposition behandlade denna fråga i den del av propositionen som gäller personalförsörjningen (prop. 2001/02:10). Regeringen uttalade där att Försvarsmakten måste förbättra arbetsmiljön för kvinnor och intensifiera sitt arbete med att förändra attityder. Det gällde vidare att förändra det eventuella outtalade motstånd till kvinnliga officerare som kan finnas och som negativt påverkar de kvinnliga officerarnas arbetssituation och ansträngningarna att öka antalet kvinnliga officerare.

Regeringen förklarade att Försvarsmakten nu måste vidta kraftfulla åtgärder för att fullfölja det jämställdhetsarbete som pågår inom alla samhällssektorer. När riksdagen i vår har behandlat denna del av propositionen blir det en uppgift för regeringen att ge Försvarsmakten närmare direktiv och uppdrag.

Som exempel vill jag först nämna att Försvarsmakten för närvarande genomför en jämställdhetskartläggning i syfte att skapa ett underlag för de fortsatta ansträngningarna och för att kunna bestämma vilka åtgärder som behövs i det framtida jämställdhetsarbetet.

Vidare kommer myndigheten i budgetunderlaget för 2003 att redovisa en åtgärdsplan för att öka antalet kvinnliga officerare.

Jag vill också nämna att samtliga anställda och de totalförsvarspåverkade som fullgör värnplikt genomgår utbildning som syftar till att stävja sexuella trakasserier. Vid förband, skolor och andra enheter arbetar myn-

digheten kontinuerligt med att utbilda rådgivare som man kan vända sig till, om trakasserier av detta slag skulle förekomma.

Prot. 2001/02:61
31 januari

Anf. 9 BERIT JÓHANNESSON (v):

Fru talman! Först vill jag tacka försvarsministern för svaret på interpellationen. Men jag är inte helt nöjd. Jag har fått positiva svar på mina två sista frågor, och jag tar upp dessa senare.

Frågorna om en strategi för att förverkliga resolution 1325 om kvinnors deltagande i krishantering och riksdagens uttalade mening samt vilka åtgärder som vidtagits för att förverkliga resolutionen i krishanteringsstyrkan har ministern bara konstaterat har ställts. Jag tolkar bristen på svar så att ingen av frågorna kunde besvaras med ett positivt besked, tyvärr.

Försvarsministern påpekar att Sverige tog upp kvinnors roll i krishantering vid mötet i Göteborg. Det finns några meningar om det i ordförandeskapets rapport, men man hänvisar inte till FN-resolutionen. I den fortsatta behandlingen av detta dokument är det risk för att detta kommer bort. I dokumentet på nätet finns det ingenting om detta. Det är viktigt att det här följs upp. Det räcker alltså inte med att man bara har sagt det en gång.

Det är bra att von Sydow tycker att frågorna är viktiga, och det är ett första steg. Men det måste ske ett medvetet och framåtsyftande arbete. FN:s resolution gäller ju alla medlemsstater, men jag anser att Sverige har ett särskilt ansvar i den här frågan. Läpparnas bekännelse är viktig, men ett praktiskt steg är värt mer än hundra ord.

Myntet kvinnors roll i krishantering har två sidor.

Den ena sidan är kunskapen om kvinnors villkor under en konflikt. Jag citerar ur Kvinna till kvinnas brev i december:

”Kvinnor blir alltid krigets offer, oavsett var konflikten utspelas och mellan vem striderna står. Vem kan glömma de systematiska massvåldstakterna under kriget i före detta Jugoslavien? Av de många miljoner människor som lever på flykt i dag utgör dessutom kvinnor och barn nära 90 %.”

Den andra sidan handlar om vem som identifierar en konflikt, vem som föreslår vilka medel man ska använda för att lösa den och vilka mål man vill uppnå. I dag är det framför allt män som agerar.

Dessutom har krishanteringsresurserna utvecklats framför allt på den militära sidan. Då behöver man inte tänka länge för att förstå vilka medel man kommer att föreslå.

Om inte genusperspektivet finns med och om kvinnor inte deltar som aktiva aktörer i alla stadier och på alla nivåer, så är det männens normer som gäller. Orsaken till att FN antog resolutionen är ju medvetenheten om den nuvarande krishanteringens inriktning på militära medel och dess effekter, bristande kunskap om kvinnors situation och negligering av kvinnors kunskap och kompetens.

Det handlar också om att hitta redskap som inte är militära, att gå in förebyggande med civila medel i en konflikt. Det handlar också om att ha kunskap om de villkor som kvinnor lever under och det våld de utsätts för och att motverka dess effekter. Vidare handlar det om att ha kunskap om genusperspektivet om mäns överordning och kvinnors underordning

Svar på
interpellationer

generellt. Om man inte förstår det, förstår man heller inte varför t.ex. prostitution utvecklas när militären finns i ett land.

Det handlar också om att efter en konflikt inkludera kvinnors kunskap för en varaktig och säker fred. I Bosnien, för att ta ett exempel, är det kvinnorna som försöker skapa en fredlig framtid.

EU:s krishantering i enlighet med Petersbergsuppgifterna har resulterat i att en massiv militär organisation har utvecklats. Oavsett vad man tycker om denna, är det ingen tvekan om att det är de militära medlen som har utvecklats.

Om vi bara tänker tanken att FN-resolutionen genomsyrat planeringen, skulle då den militära krishanteringen fått den dimension och sammansättning som den nu har? Skulle den militära delen ha prioriterats?

Nu finns det inte ett ord om genusperspektivet, inte ett ord om kvinnors deltagande. Här har inte FN:s resolution fått någon plats eller någon tanke, så jag vill fråga igen: Vilken strategi och vilka åtgärder har försvarsministern utvecklat för att förverkliga FN-resolutionen?

Anf. 10 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Jag vill göra några kommentarer kring det som har att göra med Sveriges insatser i den internationella krishanteringen. Det viktigaste vi kan göra just nu är att se till att den resolution som FN har antagit vinner ytterligare genomslag. Det är därför som regeringen i dag har fattat ett beslut om att Försvarsmakten ska genomföra ett seminarium om gender- eller könsrollsperspektiv på krishanteringen. Där kommer syftet att vara att inventera och utveckla kompetens i Försvarsmakten när det gäller detta perspektiv på framtida krishanteringsoperationer, väcka debatt om frågorna och sprida kunskap också bland andra aktörer i sådana operationer. Så jag vill säga att det är precis detta som regeringen i dag i sitt beslut syftar till att åstadkomma; en strategi för ytterligare genomförande av den resolution som FN:s säkerhetsråd har antagit. Vi kommer att följa detta från Regeringskansliet mycket noggrant.

Jag vill också nämna att jag inte helt delar Berit Jóhannessons synpunkt att EU:s arbete inte är synkroniserat med FN:s. I den 57:e sessionen i kommissionen för mänskliga rättigheter förra året välkomnade EU de pågående arbetena med att införa ett könsrollsperspektiv inom alla arbetsområden inom och utom FN.

Berit Jóhannesson tycker sig också vilja se mer konkreta exempel på icke-militära insatser som har detta perspektiv. Jag kan då nämna att Sverige endera dagarna kommer att skicka två personer till EU:s s.k. Task Force i Afghanistan. En av personerna, en kvinna som kommer från UD, kommer att arbeta med mänskliga rättigheter och genderfrågor. Den här personen är expert på frågor om mänskliga rättigheter med speciell inriktning på flickors och kvinnors rättigheter. Hon kommer att arbeta inom EU:s s.k. Task Force för att stödja Afghanistans regerings arbete med mänskliga rättigheter.

Jag vill sammanfattningsvis säga att det finns åtskilligt som ska göras för att genomföra de åtaganden som Sverige har via vårt FN-medlemskap och via vårt EU-medlemskap. Självklart finns det säkert mer som vi behöver göra. Det är det som dagens regeringsbeslut syftar till att systematisera.

Jag vill också lyfta fram att även inom de civila insatserna finns det utrymme för att införa de perspektiv som säkerhetsrådet har angett som viktigt och som Sveriges riksdag genom förtjänstfullt arbete i försvarsutskottet har angett som inriktning för regeringens arbete.

Prot. 2001/02:61
31 januari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 11 BERIT JÓHANNESSON (v):

Fru talman! Jag är glad för de här stegen, och jag ser fram emot resultaten av dem, för det är så viktigt att vi tar fram de här möjliga vägarna att gå, så att vi får en situation där vi verkligen tar hänsyn till kvinnor och där genderperspektivet är en naturlig del.

Jag vill ta upp lite grann om jämställdheten inom Försvarsmakten. Jag tycker att det är oerhört bra att försvarsministern så klart och tydligt säger att han är positiv till det här. Detta uttalande från försvarsministern är en mycket viktig grund.

Kunskapen och medvetenheten måste genomsyra Försvarsmaktens alla delar. Det här har också två sidor. Det gäller dels kunskapen om genusperspektivet, dels fler kvinnor i Försvarsmakten. Det är två kommunicerande kärl. Vill man ha fler kvinnor i försvaret måste det vara ett jämställt försvar vars personal har kunskap om genusperspektivet. Därför måste det in i alla utbildningsstadier inom Försvarsmakten. Den enskilde officeren som utbildar värnpliktiga måste ha de här kunskaperna. Då får man också fler kvinnor som gör värnplikten.

Försvarsministern och jag är ju inte överens om att det ska vara en allmän värnplikt, dvs. att kvinnor och män mönstrar på samma villkor, men det kan vi diskutera senare. Oavsett detta får man fler kvinnor som vill utbilda sig inom yrket med ett jämställt försvar.

När Sverige går ut i internationell verksamhet har vi alltså ett genusperspektiv. Vi har kunskap hos alla officerare, oavsett om de är kvinnor eller män, och vi har fler kvinnor. Det är på det sättet man måste arbeta framgent dels för att verkligen se till att genusperspektivet får den tyngd det måste ha för att vi ska kunna ha en försvarsmakt som har bra åsikter, bra attityder och bra sätt att arbeta där jämställdheten är a och o, dels för att vi också ska ge signaler internationellt när vi är ute att vi har genusperspektivet i vår försvarsmakt.

Anf. 12 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Utbildning i hela försvarsmakten i könsrollsfrågor, genderperspektiv – ja, det är centralt. Vi har snuddat vid det i debatten, men det är ju på det sättet, vill jag upplysa kammaren om, att inom SWED-INT, som är vårt utbildningscentrum för de internationella insatserna, utbildar biståndsorganisationen Kvinna till kvinna de svenskar som ska arbeta vid de svenska bataljonerna i Kosovo. Det har skett kontinuerligt sedan oktober år 2000 med två utbildningstillfällen per år.

Vid utbildningen informerar man om läget för civilbefolkningen i Kosovo med fokus på kvinnornas utsatta situation, slavhandel och prostitution. Soldaterna får även veta var det finns lokala kvinnojourer för de utsatta kvinnor de kan möta i Kosovo.

Det gäller den personal som ska tjänstgöra omedelbart inom utlandsstyrkan. Men det är självfallet att det här också ska ske på andra utbildningsdelar. Jag vill erinra om att hela personalförsörjningen ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv.

Försvarsmakten har under överbefälhavaren tagit detta på fullt allvar. Jag kan nämna några punkter. Försvarsmakten har den 28 september förra året utfärdat s.k. stabsdirektiv som pekar på behovet av att vidta kraftfulla åtgärder. Det finns en kunskapsspridning genom Försvarsmaktens nya hemsida från 2001, Tjejer i försvaret. Det pågår ett nordiskt samarbete för att introducera könsrollsfrågorna på olika nivåer i officersutbildningen. Dialogen mellan regeringen och Försvarsmakten innehåller också önskemål om redovisningar, redovisningar och därefter bedömningar från regeringens sida om hur myndighetens arbete utvecklar sig.

När det gäller frågan om de kvinnliga värnpliktiga, som är av avgörande betydelse för rekryteringen av kvinnliga officerare eftersom alla officerare hämtas från dem som genomför värnplikten, är det en mycket viktig sak att det inte förekommer någon diskriminering av kvinnliga värnpliktiga. Enligt min åsikt ska samma antidiskrimineringsförhållanden gälla som råder inom andra samhällsområden, t.ex. i arbetslivet, när det gäller förhållandena för och mellan de värnpliktiga.

I det perspektivet har regeringen i dag beslutat om direktiv till en utredning som ser över hela den svenska diskrimineringslagstiftningen inklusive eventuella regler om aktiva åtgärder till skydd för de totalförsvarspliktiga. Det innebär att det, om utredningen finner detta riktigt, mycket väl kan bli en lagstiftning som innebär att vi fortsättningsvis kan ge samma skydd mot diskriminering för dem som genomför värnplikten som vad som gäller inom näringslivet.

Anf. 13 BERIT JÓHANNESSON (v):

Fru talman! Jag tycker att det är väldigt spännande att lyssna till von Sydow, för jag tycker att det tas steg nu. Man tar steg, och det är oerhört betydelsefullt. Angående utbildningen som Kvinna till kvinna har på SWEDINT har det bara varit en mycket liten del, en eller två lektionstimmor. Jag hoppas att försvarsministern nu ser till att den utbildningen blir mer omfattande och fördjupas. Jag tror att det är oerhört betydelsefullt i dagsläget att man ser till att det blir en ordentlig utbildning i de här frågorna.

Sedan tycker jag också att det är oerhört betydelsefullt att man nu går vidare med att hela personalstyrkan ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv, hela Försvarsmakten. Det hade vi uppe i Försvarsberedningen, och von Sydow och jag har tidigare diskuterat att detta inte togs upp i propositionen. Men det var väldigt roligt att höra att försvarsministern nu inkluderar det som vi sade i Försvarsberedningen i sitt arbete.

Jag tror att det är oerhört viktigt att den här frågan lyfts upp, att man inte glömmer bort den utan att man hela tiden debatterar den, diskuterar den och tar nya steg så att vi verkligen får en försvarsmakt och en krishantering som genomgående har ett genusperspektiv.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 14 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Harald Bergström har frågat mig när regeringen avser att lägga förslag till en ny minerallag på riksdagens bord samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att en hög nivå av undersökningsaktiviteter ska råda och därigenom tillförsäkra gruvnäringen framtida livsbetingelser.

Remissyttrandena över utredningen *Minerallagen, markägarna och miljön* (SOU 2000:89) har nu noga granskats inom departementet. Sammanfattningsvis kan sägas att utredningens förslag huvudsakligen har mottagits positivt av remissinstanserna, som anser att det är viktigt att åtgärder vidtas för att stärka markägares och nyttjanderättshavares ställning. Flera remissinstanser anser dock att utredningens förslag inte är tillräckligt långtgående.

I dag omfattas ca 4,8 % av Sveriges yta av gällande undersöknings-tillstånd för malm, industrimineral och diamanter. Antalet sökta undersökningstillstånd har för år 2001 varit lågt, det lägsta sedan 1993. Minskningen gäller nästan helt Svealand och Götaland. Jämfört med toppnivåerna 1996 och 1997 har minskningen varit ca 65 %.

Det ligger komplexa orsaker bakom förändringar av prospekterings-verksamhetens intensitet, bl.a. är metallprisernas nivåer betydelsefulla. En tydlig och stabil minerallagstiftning är en annan viktig faktor. Förslag till förändringar av minerallagen kräver därför stor omsorg.

Min bedömning är att det mot bakgrund av remissvaren krävs ytterligare analyser bl.a. av ersättningsystemet och myndighetsstrukturen, men också av internationell lagstiftning och av gruvnäringens globala konkurrenssituation. Ett sådant arbete har därför påbörjats i Regeringskansliet. Ambitionen är att en proposition med förslag till en ny och modern minerallagstiftning, som grundas på hållbar utveckling och där vederbörliga hänsyn tas till mark- och sakägare, ska kunna föreläggas riksdagen i början av nästa mandatperiod.

Anf. 15 HARALD BERGSTRÖM (kd):

Fru talman! Tack för svaret på mina frågor, statsrådet Messing. Men jag är naturligtvis inte särskilt nöjd.

Med kännedom om hur viktigt det är för gruvnäringen och dess framtid som näring, inte minst som exportnäring, att vi har en hög nivå på antalet prospekteringar börjar jag bli orolig. Som statsrådet säger i svaret, och som jag också konstaterat i interpellationen, är vi nu nere på ungefär samma nivå som vi hade för ett tiotal år sedan.

Vi vet också att flera andra näringar som försörjer världen över med utrustning av olika slag måste ha en rejäl gruvdrift hemma för att kunna lyckas ute i världen. Inte minst för nyutvecklingen av nya IT-styrda maskiner är hemmamarknaden oerhört viktig.

Jag har försökt tänka mig in i varför letandet minskat så kraftigt. Jag kan då inte släppa tanken på den oro som ett prospekteringsföretag känner när nära nog alla tillstånd i Syd- och Mellansverige väcker rabalder bland markägarna. Eftersom mineralletande är en högrisknäring är det helt naturligt att man då som företag drar öronen åt sig. Den öppenhet och frihet som den tioåriga minerallagen i förstone tycktes ge sken av var inte så stor. Jag tror att man har insett att vår lagstiftning är behäftad med

Svar på
interpellationer

något fundamentalt fel. Detta är enligt min mening att markägarnas ställning är alldeles för svag när prospekteringsstillstånd meddelas första gången. Man är som markägare då över huvud taget inte ”med på vagnen”.

Av statsrådet Messings svar framgår att regeringen kommit till ungefär samma ståndpunkt.

Men nu hastar det. För att undvika bekymmer för gruvnäringen om fem–tio år måste vi snabbt få en lagändring som rättar till systemfelen så att markägarna kommer till och blir en förhandlingspart redan från början och känner sig delaktiga i mineralprospekteringen. Vi var ju faktiskt utlovade ett lagförslag under hösten 2001. Och nu dröjer det. Jag skulle vilja ha lite fler argument för varför det ska dröja, statsrådet Messing.

Anf. 16 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Jag vill ta tillfället i akt att komplettera frågeställningen lite grann. Jag tror att det är riktigt att man verkligen genomlyser denna fråga ordentligt. Den är utomordentligt komplicerad.

Jag kommer från en del av landet där gruvnäringen har en mycket stor regional betydelse.

Inför den fortsatta beredningen av frågan vill jag ställa en fråga till statsrådet utöver det som här har nämnts om markägarnas ställning och om informationsfrågorna osv. Är möjligen frågan om minerallagens relation till miljöbalken också på väg att prövas? Jag vet att miljöbalken är föremål för en utredning, och jag hade glädjen att få en motion bifallen just på den punkten. Men kan statsrådet möjligen initiera, om det inte redan har skett, att utredningen beaktar miljöfrågorna och relationen till miljöbalken och den utomordentligt komplicerade prövning som det innebär då 16 olika lagrum ska samsas i den? Det är ju en komplicerad materia. Jag tror alltså att det är utomordentligt betydelsefullt att vi får relationen till miljöbalken belyst i detta sammanhang.

Anf. 17 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Först skulle jag vilja understryka det som Harald Bergström säger inledningsvis. Jag delar helt hans uppfattning om gruvnäringens stora betydelse för vårt land, inte minst i ett regionalt perspektiv. Det är viktigt att komma ihåg att vi också i en modern tid med många moderna industrier fortfarande har en stor glädje av den råvara som vi kan ta ur bl.a. malmen. Det är klart att vi på olika sätt ska värna om den som en av våra stora basindustrier.

Jag tror att det minskade antalet undersökningstillstånd har flera olika orsaker. Jag sade i mitt svar att vi kan se en tydlig tendens när det gäller var antalet undersökningstillstånd har minskat mest. Vi kan också se att när konjunkturen är lite mer osäker vänder sig företagen ofta till de marker där man med större säkerhet vet att man får igenom sina ansöknings-tillstånd, alltså på marker där man har provat tidigare. Man blir mer försiktig med att söka tillstånd på helt nya områden. Det kanske ligger i näringsens natur när marknaden är lite osäker.

Men det är ändå viktigt att vi går försiktigt fram med en minerallag för att hitta en balans, att både värna gruvnäringen som en stor och viktig basindustri och naturligtvis ta hänsyn till enskilda markägare. Man ska också göra det i perspektivet att gruvnäringen i vårt land, som är liten

internationellt sett men som är stor och viktig för oss, också konkurrerar på en internationell marknad. Det menar vi är viktigt. Och där tycker jag och regeringen att en del av remissinstanserna har haft rätt då de har pekat på att den utredning om minerallagen som nu har verkat inte har tittat på och jämfört internationella lagar med den svenska lagen. Och om vi ska ge gruvnäringen större chanser att växa och expandera internationellt tror jag det är en förutsättning. Och det vill vi nu gå vidare med i regeringen och undersöka än mer noggrant.

Den andra frågan handlar om myndighetsstrukturen och ersättningsnivån. En del av remissinstanserna har pekat på oklarheter från utredningen. Och jag har respekt för den oro som den här frågan väcker och går därmed hellre lite sakta fram med att lägga fram en proposition och har kanske därmed större chanser att lägga fram en proposition där man har hittat den balans där man både värnar näringen och respekterar den oro som många har skapat.

Det är de två huvudskälen till att vi nu går vidare med ett arbete inom departementet för att svara på de utestående frågor som finns.

Sedan har vi gjort en del ansträngningar redan. Och i den proposition som vi debatterade här i riksdagen innan jul om regional tillväxt pekade vi bl.a. på en satsning som vi nu gör för att utveckla mineralindustrin när vi lägger fram ett program som omfattar hela 23 miljoner kronor för att markera att det är en viktig verksamhet och en viktig näring.

På Åke Sandströms fråga om relationen till miljöbalken kan jag svara att det inte finns något sådant arbete på gång med koppling till miljöbalken. Däremot finns det ett aktivt arbete inom EU med Natura 2000 där vi vill ge EU ett sammanhängande ekologiskt nätverk för utsatta arter och deras livsmiljöer. Vi från Näringsdepartementet är aktiva i arbetet med Natura 2000 för att värna de verksamheter och intressen som vi har i Sverige och också för att värna att vi har liknande lagstiftning som de andra europeiska länderna och ett gemensamt arbete med dem. Det är viktigt av flera skäl. Det är viktigt av miljöskäl, men det är också viktigt för gruvnäringen om vi vill ha ambitionen att den ska kunna konkurrera på en allt större marknad.

Anf. 18 HARALD BERGSTRÖM (kd):

Fru talman! Våren 2001, den 9 maj, var jag gäst vid den officiella öppningen av koppar- och zinkgruvan i Storliden utanför Malå. Det är troligen enda gången i livet jag får vara med om en så trevlig och unik händelse.

I det seminarium som Georange ordnade i Laven i Malå i samband med invigningen föredrog departementssekreterare Ann-Christin Cederlund en sammanställning av remissvaren på utredningen *Minerallagen, markägarna och miljön*. Det är klart att det var tidigt, men då verkade det inte som om det hade tillstött några särskilda problem som behövde analyseras ytterligare. En proposition förutsågs i september 2001, om jag minns rätt. Det ändrades senare till december 2001. Sedan såg jag inte förrän propositionslistan kom att den skulle komma först längre fram i tiden. Och då visste jag inte när. Alltså interPELLerade jag.

Jag är överens med statsrådet Messing om basindustrins betydelse. Vi är också överens om konjunkturkänsligheten. Beträffande balansen mellan att få en verkligt livskraftig gruvindustri och dess följeindustrier, t.ex.

metallurgin som är så oerhört viktig, så är Sandviken ett spetsföretag som ligger långt fram i världen när det gäller metallurgi. Och jag är säker på att man inte hade varit där om man inte hade haft en fungerande gruvnäring hemma i Sverige.

Jag är glad att höra att statsrådet också vill ha en balans mellan markägare och näring. Detta är oerhört viktigt. Här finns också svårigheten, eftersom vi i Sydsverige – jag är själv smålänning – ser annorlunda på ägandet eller upplever ägandet annorlunda än man gör i norra Sverige, där gruvnäringen är en integrerad del i tänkandet. Men det får inte innebära att prospekteringen stannar i Sydsverige också. Det finns gruvor i Sydsverige. De är nedlagda tyvärr, men man har firat upp mycket silver utanför t.ex. Vetlanda. Så heter samhället också Adelfors.

Men, fru Messing, nu är det faktiskt bråttom enligt min mening. Den här processen har tagit, för att säga det på god småländska, åravis. Ska den verkligen behöva göra det? Det är bråttom om vi inte ska få ett bekymmer om fem–tio år, för här är ledtiderna långa. Jag anser att det är bråttom, och jag vill verkligen mana på: Sätt fart på det hela!

Anf. 19 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Mycket kort vill jag först säga att vi inte är så små ur mineralsynpunkt i Sverige. Ur ett europeiskt perspektiv, beroende på vilket mineralslag vi talar om, har vi mellan 10 % och 16 % marknadsandel i Europa, och det är rätt mycket. Om det är koppar eller guld som vi är bäst på törs jag inte säga.

Jag känner väl till Natura 2000. En ren saksynpunkt är att all tillståndsprövning sker lokalt utifrån miljöbalken. Det är den som helt och hållet är styrande för den stora process som prövningen innebär. Den kan ta tre fyra fem år i det läge som nu råder. Jag skulle vilja rikta en uppmaning och en vädjan till statsrådet att överväga att ge ett tilläggsdirektiv till utvärderingen av miljöbalkens effekter på regional utveckling och sysselsättning, om man inte redan har med detta. Jag vet att de har många frågor redan nu. Men detta är en vädjan från min sida.

Anf. 20 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Någon klok person har en gång sagt att den som aldrig tvivlar är inte riktigt klok. Jag har stor respekt för denna fråga. Jag har därför låtit förslaget om en ny minerallag ta några månader längre tid, därför att jag helt enkelt vill ge mig och alla andra en chans att fördjupa oss mer i en internationell jämförelse, titta närmare på vilka lagar och vilka ersättningssystem som andra länder använder sig av för att här hemma i Sverige få en bättre motsvarighet i en eventuell myndighetsstruktur och ett ersättningssystem.

Jag har all respekt för att gruvnäringen behöver tydliga besked för att våga satsa inför framtiden. Jag tror också att gruvnäringen upplevde ett tydligt besked när vi i propositionen innan jul om regional tillväxt markerade just gruvnäringen som en viktig näring. Vi går även in med pengar för att utveckla den på en rad olika sätt. Vi kommer att fördjupa oss vidare i de två delarna, och vi planerar att komma till riksdagen med en proposition under hösten.

Sedan har Åke Sandström alldeles rätt. När jag sade att Sverige är ett litet gruvland i världen kan det vara riktigt, men i EU är Sverige det

största gruvlandet. Det är klart att det också ger oss en tyngd i olika sammanhang att markera det, inte minst i det arbete som jag nämnde kring Natura 2000. Det ger oss också skyldigheter att kanske gå i bräschan med en del perspektiv och en del frågor. Jag har inget bättre svar i dag att möta den oro med som Åke Sandström tog upp angående miljöbalken och det arbete vi redan är aktiva i när det gäller Natura 2000. Men jag är beredd att diskutera just den aspekten med miljöministern så får vi se vart vi kan komma i fortsättningen.

Anf. 21 HARALD BERGSTRÖM (kd):

Fru talman! Allra först vill jag säga att jag tycker att bergmästaren har gjort ett bra jobb sedan han tillsattes och har hjälpt till väldigt mycket att reda ut de problem som ändå finns med minerallagen. Det vill jag gärna få sagt i den här debatten.

Det var väl Tage Danielsson som sade att utan tvivel är man inte riktigt klok. Därför känner jag mig rasande klok just nu eftersom jag tvivlar på regeringen.

Jag kan inte säga så mycket mer, för det mesta är väl sagt nu. Men detta är angeläget. En ny lagstiftning behövs, javisst. Det räcker inte med ord och en liten regionalpolitisk åtgärd där, utan det är fråga om förutläggningarna för att hela näringen ska få livsbetingelser. Låt oss se ett förslag.

Anf. 22 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Det Harald Bergström avslutningsvis säger om bergsstaten tycker jag är oerhört viktigt. Att vi nu bereder en proposition ytterligare några månader betyder inte att allt står stilla och att inget händer.

Under år 2001 förmedlade bergsstaten information till 5 643 stycken markägare om beslut om undersökningstillstånd. Av de drygt 5 600 var det bara 43 personer som överklagade till länsrätten. Visst pågår det mycket verksamhet i vårt land. Det är alldeles riktigt med tanke på att vi är EU:s största gruvland.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2001/02:186 om Tidningstjänst AB

Anf. 23 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Åke Sandström har ställt ett par frågor om delar av den service Posten AB lämnar. Låt mig besvara frågorna i tur och ordning.

Den första frågan rör den service Posten lämnar till småföretagare. Där hävdar interpellanten att Posten missgynnar småföretagare.

Låt mig inleda med att konstatera att Posten är beroende av sina kunder. Småföretagare är en viktig kundgrupp för bolagets verksamhet. Det är bolagets styrelse och ledning som har ansvaret att driva och utveckla verksamheten så att den lever upp till lagstadgade krav och möter kundernas efterfrågan.

Posten AB har genom sitt tillstånd att bedriva postverksamhet i Sverige krav på sig att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst.

Prot. 2001/02:61
31 januari

*Svar på
interpellationer*

Denna service ska motsvara samhällets behov och vara av hög kvalitet. Det är regeringens bedömning att Posten både i glesbygd och i tätort erbjuder en samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet. Denna service kommer hela samhället till del. Detta gäller inte minst småföretagare såväl som individer och organisationer.

Genom regeringens initiativ regleras numera kraven på den grundläggande kassaservicen i en särskild lag. Kraven innebär att det ska finnas en kassaservice i hela landet som innebär att alla i hela landet har möjlighet att verkställa och ta emot betalningar till enhetliga priser. Posten tillhandahåller i detta sammanhang också dagskassehantering. Den service som härmed lämnas genom Posten är viktig inte minst för småföretagare i glesbygd.

Posten tillhandahåller en mängd tjänster utöver det som regleras i lag och via tillståndsvillkor. Posten tillhandahåller dessa tjänster på marknadsmässig grund. Flera av dessa tjänster utnyttjas av bl.a. småföretagare. Det gäller t.ex. postboxar som interpellanten påpekar i sin fråga. Tjänsten är i dag efterfrågad och uppskattad. På många håll finns det kö efter att få tillgång till denna tjänst.

Interpellanten lyfter även fram förändringar av vissa rabatter som ett problem. Priset på övernattbefordrade enstaka försändelser har legat på en oförändrad nivå sedan år 1997. Posten har dock av ekonomiska skäl tvingats reducera vissa rabatter som lämnats vid frankomärkta enstaka försändelser.

I detta sammanhang bör påpekas att Sverige vid en jämförelse har en av de lägsta portonivåerna exklusive moms inom hela EU-området. Detta kommer inte minst småföretagen till del.

Posten arbetar för att förbättra servicen till småföretagare på olika sätt. De nya servicecentrumen som nu successivt etableras i alla kommuner är ett exempel på det, liksom uppbyggnaden av en elektronisk försäljningskanal som är öppen dygnet runt. Vidare tillhandahåller även Posten kostnadseffektiva marknadsföringstjänster till småföretagare genom olika former av direktreklam.

Småföretagarnas situation är ett viktigt område för regeringen. En mängd insatser genom regelförenklningar och inom skatteområdet har hittills vidtagits för att förbättra förutsättningarna för denna grupp. Att stärka situationen för småföretagare är ett kontinuerligt arbete som regeringen avser att fortsätta med. Jag delar dock inte interpellantens åsikt om att Posten missgynnar småföretagare. Jag har därför inte för avsikt att vidta några särskilda åtgärder i just detta avseende.

I den andra frågan undrar interpellanten om jag avser att vidta några åtgärder för att trygga en fungerande tidningsdistribution också i de delar av landet där denna sker med Posten.

Posten kommer även fortsättningsvis att hjälpa till med distribution av dagstidningar. I glesbygd sker detta genom bolagets ordinarie utdelning av post och i övrigt genom Postens dotterbolag Tidningstjänst AB.

Genom att Posten distribuerar tidningar samordnat med övrig postutdelning kan en tidningsutdelning i glesbygd i dag upprätthållas. Enligt gällande regelverk förfogar Posten över priset på denna tjänst. För att inte i längden låta andra kunder subventionera tidningsdistributionen kommer dock priset att justeras.

Posten har i dag ett underskott i den verksamhet som berör postdistributionen dagstidningar. Detta underskott avser Posten att avveckla genom effektiviseringar och prisändringar på ett par års sikt. För 2002 sker inte så stora prisjusteringar som anges i interpellationen, utan det handlar om i genomsnitt 4–5 % för utdelning måndag till fredag.

Den prissättning som nu planeras inom Posten bygger på att priserna bättre ska spegla den kostnadsstruktur som Posten har för sin dagstidningsdistribution.

Posten har inlett en diskussion med tidningsutgivarna i syfte att hitta lösningar på hur kostnadsproblematiken kan hanteras och därmed också trygga ett fortsatt långsiktigt samarbete.

Ur ett demokratiskt perspektiv är det viktigt att medborgare i hela landet har likartade möjligheter att bilda sig en uppfattning i olika frågor och ta del av nyhetsförmedlingen. Distribution av dagstidningar i glesbygdsområden är därför av stor betydelse. Mot denna bakgrund införs fr.o.m. i år ett särskilt distributionsstöd för utdelning av dagstidningar på lördagar i glesbygdsområden. Stödet uppgår till 15 miljoner kronor per år och kan lämnas till de företag som ger ut dagstidningar. Presstödsnämnden har fått i uppdrag att utvärdera stödet.

Jag bedömer inte att några ytterligare åtgärder är nödvändiga i dag.

Regeringen kommer dock att följa denna utveckling mycket noga framöver.

Anf. 24 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Tack för svaret. Det här är det längsta svar jag hittills har fått under denna period, och det kanske tyder på att det är en bra och viktig fråga. Tyvärr har vi inte samma bild av verkligheten. Det är den jag vill kommentera.

Vi är helt överens om att tidningarna är ett av de viktigaste medlen för att upprätthålla demokratin. Det är väsentligt att det finns minst två tidningar att välja mellan för medborgarna på en ort. Det är ett viktigt steg mot att garantera en allsidig samhällsdebatt. Där har regeringen och Centerpartiet en samsyn. Det är bra.

Vi torde också vara överens om att det är viktigt att tidningsutgivningen verkligen fungerar. Detta gäller särskilt för de glest bebyggda områdena i landet. Det får därför inte vara så att ett statligt bolag, som dessutom till viss del har en monopolställning, höjer priset för tidningsdistribution med 33 % så att tidningsutgivningen hotas. Samdistribution är ofta inte ett möjligt alternativ i glesbygd. Då slår prishöjningen hårt. I värsta fall kan tidningsdistributionen på sikt och en del av tidningsutgivningen som helhet hotas. Det gäller inte bara i norra Sverige utan i stora delar av landets skogsbygder, alltså även i Syd- och Mellansverige. Detta är inte acceptabelt av ett statligt bolag.

Jag vill återkomma till siffran 33 %. Det är den uppgift vi har. Det är mycket svårt att förstå vad det är som tvingar Tidningstjänst AB att höja priset så mycket. Av årsredovisningarna framgår en tämligen konstant vinstnivå på 10–20 miljoner kronor per år. Jag har siffror för de sex senaste åren här. Varför denna dramatik när företaget går med vinst? Det är svårt att förstå varför man plötsligt måste ta till en sådan exceptionell åtgärd. I interpellationen framhåller jag 33 % på två år. Av svaret framgick att prishöjningen för detta år är 4–5 %. Detta aktualiserar, fru tal-

man, frågan om det inte är dags att införa ett pristak även för posttidningspriserna.

Fru talman! Att hävda ett underskott är ett klassiskt argument från Postens sida på detta område också. Hur stort är detta underskott, exklusive lördagsutdelningen? Tror Rosengren att Postens lönsamhet skulle förbättras om distributionen av dagstidningar upphör? Om nu Posten prissätter sig ut ur marknaden genom att avstå från att distribuera tidningar, ökar eller minskar möjligheterna för Posten att upprätthålla servicen totalt sett?

Fru talman! Det är bra att diskussionen med tidningsutgivarna har kommit i gång. Dessa har ett behov av att tidningarna ska komma ut på morgonen. Det är också dags att i samförstånd få i gång en diskussion om samordningen av distributionen mellan Posten och Tidningstjänst och mellan Posten och Presam där det är aktuellt. Vi skulle med gemensamma krafter kunna skapa ett servicenät där både tidningar och brev kan delas ut till rimliga kostnader i hela landet. Det beror på om man är villig att tumma på begreppet övernattbefordran på breven.

Har regeringen undersökt intresset och inställningen till hur viktigt småföretag och medborgare i glesbygden tycker att övernattbefordran är av vår post i relation till att få post och tidningar bara några gånger i veckan?

Anf. 25 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Tidningsutgivningen är viktig för Posten. Det är en kund man vill ha.

De prisökningar som Åke Sandström tar upp är spekulationer. Det har gjorts prishöjningar för 2002, men för 2003 och 2004 finns inga. Jag vill avvakta de diskussioner som nu förekommer och ska förekomma mellan Posten och tidningsutgivarna. När jag har gjort det kan vi fortsätta denna diskussion.

Posten beräknar underskottet som berör postdistribuerade dagstidningar till ca 75 miljoner kronor år 2001. Det utgör bakgrunden till de diskussioner som nu förs inom Posten.

Mina svar är följande:

1. De prisökningar som Åke Sandström tar upp är spekulationer. Jag vet inte vad det blir för prishöjningar.
2. Innan någonting händer är det viktigt att tidningsutgivarna för en diskussion med Posten.

Om det går att uppnå rationalitet genom att utnyttja varandras distributionskanaler etc. är en fråga som man får återkomma till.

Anf. 26 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Inledningsvis hoppas jag att man tror på varandras uppgifter. Det är min utgångspunkt. Den uppgift som jag hävdar i interpellationen har framförts från Postens bolag Tidningstjänst AB till tidningsutgivarna, dvs. att på två års sikt, med början den 1 januari 2003, ska portot höjas från 2:25 kr till 3 kr per tidning. Enligt mitt sätt att räkna är det 33 %.

Fru talman! Jag och flera andra i denna kammare har uppmärksammat Postens prissättning av olika tjänster. Prissättningen och relationen till småföretagare är den andra delen i min interpellation.

I en debatt med statsrådet Sahlin i höstas om priset på enstaka brev-försändelser ifrågasattes lämpligheten i att avskaffa ett pristak för en tjänst där Posten har drygt 99 % av marknaden. Ytterst skulle det bli ett hårt slag mot landets småföretagare. Jag fick då ett löfte om att företagarnas organisationer skulle höras i den utvärdering som PTS ska göra i denna fråga. När jag har tagit del av den missivskrivelse som PTS har skickat ut har jag noterat att inte någon företagarorganisation har blivit underrättad eller inbjuden till en sådan dialog. Det är beklagligt.

Posten anförde dock att någon prishöjning inte var aktuell. Det verkar märkligt att först, sent i augusti, begära hos regeringen att få höja priset och en och en halv månad därefter säga att det inte är aktuellt. Det kan ha olika orsaker, men alla Konkurrensverkets fällningar för otillåtna konkurrensmetoder gentemot City Mail tidigare är ju väl kända.

Posten har i princip alltid hävdat att deras prishöjningar är till för att täcka ökade kostnader. Men är det då särskilt lämpligt att Posten deltar i en omfattande sponsringsverksamhet och att man kompenserar ett minskat antal transaktioner med att sälja cd-skivor och teaterbiljetter, i stället för att minska lokalkostnader och minska Internetsatsningar, när Telia redan har etablerat sig på området i fråga? Jag har flera exempel på det.

Kort sagt: Varför ägnar sig Posten inte åt det som Posten framför allt är bra på, nämligen att distribuera brev, paket och tidningar samt även tillhandahålla en bra kassatjänst?

Näringsministern är ansvarig för ägandet av Posten AB, och min fråga är: Är det inte dags att tillsätta en särskild grupp eller kommission som får i uppdrag att övervaka priserna där Posten inte har någon konkurrens, alternativt hela prissättningspolitiken?

Fru talman! Rosengren berör också vilka insatser som har gjorts för småföretagen och ifrågasätter om jag har rätt i min interpellation. Regel-förenklingar nämndes. Det var kanske lite synd för statsrådet, därför att där har det inte hänt särskilt mycket. Om jag kunde få be om tre exempel på regler som har tagits bort under det senaste halvåret skulle jag vara mycket nöjd med ett sådant svar.

Sedan säger Rosengren att han inte delar interpellantens åsikt att Posten missgynnar småföretagare. Om företagens postboxavgift höjs från 120 kr till 1 200 kr tycker jag att det är en ganska stor höjning. Om lantbrevbärserservicen dras in och om portohöjningen är rätt kraftig inom olika områden är det också en klar kostnadsökning.

Vi kan återkomma till dessa frågor, som sagt var, men helt klart är att småföretagen under de senaste åren har fått en kostnadsökning på flera punkter.

Anf. 27 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Får jag först säga om priserna att det är spekulationer och diskussioner och att det ännu inte är beslutat om några prishöjningar. Vi kan landa, och kommer troligtvis att landa, på prishöjningar, men hur stora de blir vet inte jag. Det var det jag ville säga. Det finns inga beslut om de prishöjningar som redovisas här.

Får jag sedan säga att just brev och paket är det som är i fokus nu. Cd-skivor och annat som man kunde köpa på postkontoren försvinner med den nya postorganisationen. Brev och paket är i fokus, och det är den affärsidé som Posten är unik på. Det är nog få postverksamheter i världen som är så skickliga just på detta område. De har en unik affär där, och det är det som de ska fortsätta med. Det är också det som efterfrågas. Cd-skivor och annat kan man köpa på andra ställen.

När det gäller att tillsätta en kommission eller liknande som skulle undersöka detta vill jag här i kammaren erinra om att vi har två myndigheter, Konkurrensverket och Post- och telestyrelsen, som är kontrollorgan och som ser över och kontrollerar detta. Jag tror att de gör det väldigt strikt och hårt. Jag anser inte att det behövs mer av det slaget.

När det sedan gäller frågan om regler och avreglering, inte minst att förenkla för småföretagen, har vi i fråga om det småföretagarpaketet som togs fram klarat ungefär 75 % av det. Vi har inrättat Simplex, som följer detta noggrant. Man kan självfallet kritisera att vi inte har gått fram tillräckligt snabbt och säga att vi skulle ha kunnat gå snabbare. Men vi har gjort en hel del. Jag är inte beredd att nu redovisa tre eller fyra regler, men jag skulle kunna redovisa fler avregleringar som vi har gjort och fler åtgärder som vi har vidtagit för att förenkla för småföretagen. Nu handlar inte denna interpellation om det, utan jag får kanske återkomma till detta.

Postboxen innebär en extra service och tillhandahålls av Posten på marknadsmässiga villkor. Det är alltså ingen reglerad serviceform. Det är inget som denna kammare fattar beslut om. Det är en tjänst som erbjuds, och den erbjuds på marknadsmässiga villkor. Alla postoperatörer har möjlighet att leverera till postboxar enligt regelverket. Det är en prisvärd tjänst, som kunderna efterfrågar.

För runt 100 kr i månaden får kunderna, framför allt företag, tillgång till en extra service och de fördelar som postboxen innebär. Man kan bl.a. hämta sin post färdigsorterad redan kl. 8.30 på morgonen. Man kan själv välja när man vill hämta sin post. De dagar man inte har möjlighet att hämta ut posten, t.ex. vid semester, är posten ändå i tryggt förvar under tiden. Om ett företag eller en organisation byter adress inom samma område kan man ändå behålla sin postboxadress och slipper på så sätt merkostnader för att t.ex. trycka nya visitkort, brevpapper m.m.

Därmed menar jag att detta är en tjänst som är förhållandevis billig och som ger företagarna, inte minst småföretagarna, utomordentligt god service.

Anf. 28 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Först och främst vill jag säga att det är bra att Posten återgår till den s.k. kärnverksamheten. Som vanlig liten konsument tycker jag att det i den kärnverksamheten ska ingå att man kan köpa frimärken på posten, men så blir det inte nu. Det kanske finns lite olika sätt att se på den frågan.

Ministern nämner Simplexgruppen. Som ledamot i näringsutskottet har jag haft anledning att under flera år följa denna s.k. utveckling. Jag har en direkt fråga till näringsministern om Simplexgruppen. Det har framkommit uppgifter om att gruppen inte längre ska fortsätta att vara en egen enhet inom departementet. Går det att få dessa uppgifter dementerade eller bekräftade?

Sist och slutligen vill jag beröra den höjda avgiften på postboxarna, som flera hundra småföretag i det här landet har protesterat mot. Visst är postboxarna är en god service, men Posten utnyttjar verkligen sin monopolposition. Jag hävdar fortfarande att höjningen från 120 kr till 1 200 kr är mycket stor – flera hundra procent. Att sedan ta upp allt vad det kan innebära att ha en postbox är att blanda bort korten. Posten har använt sin monopolställning genom att höja priser på områden där man inte har någon konkurrens. Det är kanske företagsekonomiskt bra, men jag tycker inte att det är särskilt hederligt av ett statligt bolag.

Anf. 29 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag vill börja med att säga att Simplex är en organisation inom Regeringskansliet som har ansvar för att tillse att det görs konsekvensanalyser av ny lagstiftning, nya förordningar etc. De arbetar åt hela Regeringskansliet. De råkar, av naturliga skäl, finnas på Näringsdepartementet. De är en del av Näringslivsenheten. Hur vi organiserar arbetet är totalt ointressant; det intressanta är att de är till för hela Regeringskansliet. Om Justitiedepartementet, Finansdepartementet eller något annat departement lägger fram ett lagförslag eller något liknande ska Simplex se till att det görs en konsekvensanalys, dvs. ta reda på vad det får för konsekvenser för företagandet, inte minst för småföretagandet.

Sedan vill jag ta upp frågan om Posten. Det nya servicenätet kommer att utgöras av ca 3 200 serviceställen. Jämför detta med dagens 1 850. 490 serviceställen, s.k. postcenter, kommer att drivas av Posten i egen regi. De ska ha ett brett sortiment av tjänster. Postcentren kommer att vara tillgängliga för alla, men de är uppgraderade för att särskilt kunna erbjuda service till företagskunder. Av de 490 postcentren kommer ca 320 att även erbjuda kassaservice.

Frimärken kommer att kunna köpas på avsevärt fler ställen än i dag, och de kommer att kunna köpas på förbättrade öppettider och med bättre tillgänglighet än i dag.

Man kan se detta som något positivt för företagandet också: ICA-handlare, bensinmackar m.m. får nu möjlighet att erbjuda en posttjänst. Jag som kund ges möjlighet att utnyttja posttjänster på helt andra tider än tidigare. Det gynnar både näringen och mig som kund. Det kommer också att gynna småföretagandet.

Det är möjligt att vi kommer att få problem när vi drar i gång förändringarna. Det får man förstå. Då är det min sak att tillse att fel korrigeras, så att det blir bra för alla kunder som finns och som ställer krav på posttjänsterna i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2001/02:187 om Samhall

Anf. 30 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Rosita Runegrund har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att uppnå en långsiktigt hållbar strategi när det gäller arbets-

marknadspolitiken för arbetshandikappade. I interpellationen hänvisas till en växande kritik mot Samhall.

Regeringen har uppmärksammat vikten av att Samhall hittar en balans mellan anpassat arbete å ena sidan och kostnadseffektivitet och affärsutveckling å andra sidan. Denna balans har varit svår att uppnå de senaste åren, framför allt på grund av en strukturell förändring i efterfrågan på Samhalls produkter och tjänster. Förändringen har inneburit en minskning i Samhalls försäljningssiffror, vilket medfört att många arbetstillfällen försvunnit samtidigt som Samhalls ekonomi har påverkats negativt.

Regeringen har mot denna bakgrund vidtagit åtgärder för att underlätta för Samhall att uppnå en balans på kort sikt. De två senaste budgetåren har regeringen sänkt sysselsättningskravet för Samhall med bibehållen statlig ersättning.

Dessutom har regeringen, i innevarande års avtal mellan Samhall och staten, uppdragit åt Samhall att kontinuerligt följa upp effektiviteten i personalutvecklingsarbetet. Samhall kommer årligen i samband med budgetunderlaget till regeringen att redovisa detta till regeringen.

Fr.o.m. den 1 januari innevarande år har Samhall en ny organisation vars syfte är att förbättra personalutvecklingen med fokusering på individperspektivet samt att förstärka affärsutvecklingen för att skapa fler arbetstillfällen och öka intäkterna.

Regeringen anser dock att ovannämnda åtgärder behöver kompletteras med en mer långsiktig strategi för en hållbar utveckling för Samhall. Jag kommer därför inom kort att föreslå regeringen att en bred översyn av Samhalls verksamhet görs.

Översynens uppläggning är fortfarande under beredning, men jag räknar med att återkomma med fullständigt besked inom kort.

Anf. 31 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Det är kort och säger faktiskt inte så väldigt mycket.

I svaret anger näringsministern att han har uppmärksammat vikten av att Samhall hittar en balans mellan anpassat arbete å ena sidan och kostnadseffektivitet och affärsutveckling å andra sidan. Då säger jag välkommen till verkligheten, Björn Rosengren. Det är en verklighet som jag tycker att näringsministern inte verkar ha tagit på fullt allvar.

I maj 2000 ställde jag en skriftlig fråga till ministern med anledning av Riksrevisionsverkets kritik. Svaret från Björn Rosengren blev att kritiken har hörsammats och att AMS och Samhall har vidtagit åtgärder. En arbetsgrupp skulle behandla de problemställningar som kvarstod och lämna ett material sommaren 2000. Vad hände? Det hände absolut ingenting.

Kritiken från RRV gällde följande: De två största arbetsmarknadspolitiska stödformerna för arbetshandikappade – lönebidragen och Samhall – är inte tillräckligt effektiva och behöver reformeras. Kritiken gällde bristande måluppfyllelse och målkonflikter, och det fanns ett stort reformbehov. Man skissade på tre modeller som underlag för fortsatt diskussion och utredning.

Att Björn Rosengren inte har uppfattat allvaret i kritiken från RRV eller de signaler som kommer från arbetsförmedlingar och från de social-

demokratiska kommunalråden framkommer mer och mer, och det är väldigt tydligt i svaret på interpellationen. Jag tycker att det är skrämmande att en regering som säger sig stå upp för de svaga i samhället kan agera på det viset.

I höstas kunde man i GP läsa att ett s-kommunalsråd i Kungälv försökt få kontakt med Näringsdepartementet för att diskutera de problem som uppstår när Samhall i Kungälv läggs ned.

Fru talman! Det går i dag inga fackeltåg när arbetsplatser för arbetshandikappade läggs ned. Ministern valde t.ex. bort ett besök på Samhall i Partille för att besöka Volvo, trots en vädjan från de många anställda.

Vad betyder ”en bred översyn av Samhall”, som nämns i svaret? Är ministern beredd att tillsätta en parlamentarisk utredning för att tillgodosätta kravet på en långsiktig strategi för hela politikområdet?

Anf. 32 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Jag vill också tacka interpellanten, som har ställt frågan. Det är en fråga som är viktig och berör många människor. Det är många i samhället i dag som är oerhört ilska angående vad som händer inom Samhall.

Jag tycker att det är bra att ministern och regeringen har uppmärksammat dessa problem. Jag kan också ha förståelse för att de strukturella förändringar som sker inom Samhall orsakar problem. Men jag kan inte acceptera det som sker med de anställda inom Samhall, som på olika sätt blir berörda.

Vi har sett det i Rättvik. Vi har alldeles nyligen sett det nere i Blekinge. Det pågår i Kungälv och även på andra ställen.

Människor som är anställda inom Samhall har ringt till mig och berättat sin historia. Det handlar inte bara om de strukturella förändringarna. Det handlar också om krav på ökad arbetstakt. Man platsar inte längre inom Samhall när tempot måste öka.

Det är ett problem. De människor som drabbas av detta har samma rätt som alla vi andra att känna sig behövda. Alla ska känna sig behövda och ha ett arbete att gå till. Alla vi som klarar ett arbete på den ordinarie arbetsmarknaden har en skyldighet att bidra till att dessa människor kan få känna sig behövda.

Jag tycker att det är positivt att ministern ska tillsätta en utredning inom kort. Jag hoppas att denna utredning inte ska pågå för länge och att den tillsätts ganska snart.

Vi är flera personer som under hösten, inte minst, har väckt frågor angående Samhall. Jag ställde en skriftlig fråga till ministern i augusti månad. I svaret påpekades visserligen inte att en utredning ska tillsättas, men såvitt jag kan förstå var det på gång redan då. Jag hoppas att ”inom kort” innebär ”snart”.

Anf. 33 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Fru talman! Herr minister! När jag såg att denna fråga skulle tas upp var jag tvungen att gå ned i kammaren och säga några ord bara för att understryka det som sagts. Jag tror att interpellationen i sig själv räcker, men alla partier – speciellt Folkpartiet – vill framföra att man tycker att denna fråga är otroligt viktig.

Prot. 2001/02:61
31 januari

Svar på
interpellationer

Åtgärder för att förbättra arbetsmarknaden för arbetshandikappade och en översyn av Samhalls verksamhet är viktiga, men det viktigaste av allt är att vi inte glömmar de arbetshandikappade i tillväxttider. Vi tycker om tillväxt, och vi tycker om marknadskrafterna. Vi får inte glömma de arbetshandikappade när en sådan förändring pågår.

Jag hävdar att det är mycket viktigt att främja situationen för de arbetshandikappade på arbetsmarknaden. Arbetslinjen måste gälla för alla – även för de arbetshandikappade.

Vi har ett förslag. Jag vet att ministern kommer att säga att Folkpartiet drar tillbaka pengar ur arbetsmarknadsbudgeten. Det kan vara riktigt att vi föreslår förändringar inom AMS verksamhet, men vi har också lyft fram extrapengar. Lönebidragstaken måste höjas. Det är speciella lönebidrag, som går via Samhalls verksamhet.

Inte minst i mitt eget hemlän Värmland har jag många gånger kunnat besöka Samhallssverkstäder och Samhallsadministratörer, som gör ett fantastiskt arbete. Man känner att det är oro i läget.

Jag hoppas verkligen att näringsministern tar sig tid. Jag hörde här om ett besök på en verkstad som inte hade blivit av. Näringsministern! Besök Samhallssverkstäder! Titta på de arbetshandikappade! De har redan i dag problem, och när de känner oro blir det dubbla problem. Vi har råd och vi har möjligheter att hjälpa marknadskrafter och industrin i dag via den förändring som nu sker för Samhall, som vi ser framemot.

Om det förändras administrativt, så att de administrativa kostnaderna minskar, är det okej, bara det inte går ut över de arbetshandikappade. Möjligheter till samverkan med bemanningsföretag och med i dag befintliga arbetsförmedlingar är mycket större än man tror. Jag hoppas att näringsministern tar sig den tid som behövs, i den stora arbetsuppgift som näringsministern har inom många områden, för att inte glömma bort de arbetshandikappade, som i dag känner stor oro för sina arbetsplatser runtom i landet.

Vad gör näringsministern i dag? Vad är det för förslag som är på gång för att vi verkligen ska kunna ge ett besked till de arbetshandikappade i landet om att vi ser på frågan positivt och att ingen kommer att drabbas?

Anf. 34 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Får jag först göra det konstaterandet att det finns inget land inom OECD-området som gör så mycket för de handikappade som Sverige.

Man kan titta på den statistik som finns. Enligt SCB:s rapport har andelen sysselsatta funktionshindrade ökat i snabbare takt jämfört med hela befolkningen mellan 1996 och 2000. Andelen sysselsatta funktionshindrade ökade från 55 % 1996 till 67 % 2000. Motsvarande andel för hela befolkningen ökade från 71 % till 75 %.

När det gäller frågan om lönebidragen, som faktiskt är kopplad till detta, har regeringen fr.o.m. 2000 fram t.o.m. innevarande år ökat anslaget för arbetshandikappade med 120 miljoner kronor varje år, och denna ökning motsvarar ca 1 000 lönebidragsanställda.

Sedan ska jag gå över till Samhall. Det är ju väldigt klatschigt att stå i talarstolen och säga att jag var inbjuden till Partille men inte kom. Det är någonting som man fångar i luften. Jag fick en inbjudan från Volvo för

tre månader sedan. Det var ett stort program; jag träffade Volvoledningen och facket. För två veckor sedan ringer man och säger: Kom till Partille den dagen! Det är faktiskt omöjligt. Jag undrar vad Volvo hade sagt. Jag sade inte nej till Partille. Det var bara det att jag inte kunde, eftersom jag faktiskt hade planerat det andra. Det hoppas jag att ni respekterar. Jag hoppas också att ni, när ni lägger ut era program, verkligen kommer till de platser som ni har lovat och att ni inte plötsligt byter. Då tror jag att folk skulle bli upprörda.

Nog om detta, men det är liksom lite för enkla poäng, tycker jag.

Sedan gäller det den problembild som Rosita Runegrund beskriver i fråga om Samhalls rekryteringsprocess. Den stämmer överens med det som Riksrevisionsverket anförde i en granskning av Samhall 1999. Riksrevisionsverket menade att kravet på ökad kostnadseffektivitet hade medfört att Samhall hade anställt personer som inte tillhörde den tänkta målgruppen, nämligen de människor som har det allra svårast att få anställning på den öppna arbetsmarknaden. Jag vill gärna kommentera undersökningen på den punkten.

Uppgifter om arbetssökande är sekretessbelagda hos arbetsförmedlingen, och Riksrevisionsverket har alltså inte tillgång till dessa uppgifter, utan de baserade sin bedömning på intervjuer med de anställda. Det är också så att funktionshinder som har varit ett omfattande arbetshandikapp på den reguljära arbetsmarknaden inte nödvändigtvis består i en skyddad miljö med anpassade arbetsförhållanden, som Samhall kan erbjuda. Jag vill också påminna om att det är arbetsförmedlingen som äger platserna på Samhall även om ett samråd ska ske vid anställningstillfället.

Efter det att jag tillsatte den här gruppen tog emellertid alla parter, alltså alla inblandade, till sig den här kritiken och sade: Det här ska vi titta på. Och de genomförde då ett arbete för att ytterligare kvalitetssäkra rekryteringsprocessen. Tillsammans utarbetade Samhall och AMS kvalitetskrav, indikatorer och en detaljerad och tydlig ansvarsfördelning beträffande rekryteringsprocessen. Jag menar att en ytterligare utveckling av det arbetssättet kommer att garantera rekrytering från de prioriterade grupperna. Det här är en åtgärd på kort sikt.

När det gäller åtgärder på lång sikt kommer jag, som jag har sagt, att under februari månad tillsätta en utredningsman som kommer att gå igenom hela Samhall. Är Samhall riktigt som det är i dag? Ska Samhall se ut som det gör med tanke på den förändring som sker på arbetsmarknaden? Jag vill också erinra om att Samhall har utsatts för väldigt stora förändringar i och med det som har skett på marknaden, inte minst på telekommarknaden. Samhall förlorade en miljard i fakturainkomster på grund av telekom. Det är klart att man då måste föra en diskussion om på vilket sätt man kan utnyttja Samhall bättre och på vilket sätt de handikappade kan få mer glädje av Samhall. Det är det jag kommer att göra i och med denna utredning.

Anf. 35 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Fru talman! Björn Rosengren känner inte mig. Jag har aldrig varit ute efter att få några poäng. Det här är en fråga som jag har engagerat mig i under tre års tid. Jag har besökt Samhall. Jag har kontakt med arbetsförmedlingar. Det som Björn Rosengren säger i dag stämmer inte.

Jag har pratat med en arbetsförmedlare som nu sitter som handläggare på en arbetsförmedling i mitt hemlän. Hon sade så här: Kan vi få en plats på Samhall är det bingo. Vilken av de sju kranskommunerna runt Göteborg ska få ta del av den? Bingo! Vem ska vi sätta där? Ingen passar; kraven är för höga.

Röster från verksamheten låter så här, Björn Rosengren: Omorganisation löser inte alla problem, utan det är ett sätt att sopa problem under mattan.

Det var inte jag som sade det. Det var röster ute från verksamheten: Tempot är just nu så hårt uppdrivet att rasterna läggs ut så att de i personalen överlappar varandra för högsta effektivitet, detta för att klara lig-gande order. Någon övertid får inte förekomma.

Här är en annan röst: Rehabilitering saknas i en s-region och en s-styrd kommun. De sista lönebidragsanställda får gå när museet ska spara.

Då kommer frågan till ministern: Vad har ministern för svar på alla dessa otrygga människors frågor? Det är ändå sköra människor som vi har att göra med, människor som slussas från en handläggare till en annan. Det är alltid någon annan som bestämmer över deras tillvaro.

Jag är inte beredd att gå ut och kritisera Samhall. Jag är beredd att kritisera regeringen för att man inte tar sitt ansvar. Direktiven stämmer inte med hur kartan ser ut i dag. Det gäller det regionala och just det här med arbetshandikappade.

Jag har träffat många platschefer som gör ett jättebra arbete. Jag har också träffat många Samhallsanställda som är nöjda och tycker att deras arbete har gjort deras liv lättare att leva, men det kommer alldeles för många kritiska röster. Det fordras en översyn av hela arbetsmarknadspolitiken, för när det gäller Samhalls problem kan man också se på hela arbetsmarknadspolitiken. Kraven på företag i dag gör att man måste kunna prestera 100–110 %. Var finns det plats för dessa människor som inte klarar 100 %, Björn Rosengren?

Anf. 36 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Jag tycker att det är bra att ministern också visar på det som är positivt och det som vi gör i Sverige, att vi faktiskt är bra och duktiga på att skapa arbeten till de arbetshandikappade och att även sysselsättningen har ökat. Men bara för att vi eventuellt är bra i jämförelse med alla andra behöver vi ju inte vara nöjda, utan vi måste förbättra oss. Det tycker jag är viktigt.

Jag tänkte ta upp två fall med ministern som jag har stött på. Det ena gäller en person som jag faktiskt råkade springa på av en tillfällighet i måndags. Det var en kvinna som jag mötte som berättade för mig att hon hade varit sjukskriven i tre år. Då kunde jag inte låta bli att fråga varför och om hon inte hade blivit rehabiliterad. Hennes svar till mig var, för att göra det kort: Jo, jag har genomgått rehabilitering, och jag har genomgått det ena och det andra, men jag klarar inte arbetstempot på Samhall. Det betyder att det enda som finns kvar för mig, eftersom jag inte vill ha sjukpension, är att vara sjukskriven. Då är det någonting som har gått snett och blivit fel. Den här kvinnan ska inte behöva ha det så här i framtiden. Jag tycker att Samhall ska vara ett sätt för henne att få en sysselsättning och känna sig behövd.

En annan man som varit i kontakt med mig är i dag snart 40 år. I sin ungdom var han mycket allvarligt sjuk och genomgick en allvarlig operation, vilket har lett till att han i dag har en anställning inom Samhall. För lite mer än ett år sedan blev han uppmanad att söka förtidspension med anledning av att han inte längre klarade arbetstakten där han hade sin anställning. Han sade då: Vad finns det då för mening med mitt liv? Varför skulle jag klara den där operationen, nu när ingen frågar efter mig längre?

Anf. 37 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Fru talman! Bara för att än en gång understryka vikten av detta ska jag också ta ett litet scenario. Jag har två skolkamrater, Sverre och Tommy. Sverre är chef på Samhalls avdelning i närheten av där jag bor, och Tommy är arbetsförmedlare. När jag nu i måndags förberedde mig för den här lilla debatten tog jag en diskussion med dem om hur de har det på sina arbetsplatser.

Han som är på Samhall säger: Det är bekymmersamt med de order vi har om att bli effektivare. Den arbetskraft vi har och bör ta in platsar egentligen inte i det system som vi är på väg mot när det gäller Samhall.

Likadant säger arbetsförmedlaren: Ständigt har man dåligt samvete när det gäller att ordna arbetsplatser för människor med arbetshandikapp.

En vädjan till näringsministern i hans många uppdrag är: Glöm inte bort de arbetshandikappade! De måste få den tid som behövs. Jag har förståelse för dubbelbokningen i Partille och vill inte på något sätt profitera på den. Men finns det en plats i almanackan för att besöka handikappverksamheter, Björn Rosengren, så ta en chans! Jag gör det ofta, och jag talar ofta med deras administratörer.

Genomlysningen av Samhalls verksamhet applåderar vi. Marknadskrafter applåderar vi. Företagsklimat applåderar vi. Men bland alla dessa moment för företagande får vi inte glömma att vi måste ha plats för dem som inte till hundra procent har fått den utrustning som vi har.

Näringsministern! Kom i håg arbetshandikappet i det uppdrag näringsministern har i regeringen!

Anf. 38 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Det är faktiskt så som jag har sagt här: Tittar man på denna regering och jämför inte minst med den gamla borgerliga regeringen kan man se att vi lägger ned väldigt stora resurser på de handikappade. Jag delar uppfattningen om den kritik som har kommit när det gäller Samhall. Jag reser mycket och tittar på Samhall. Jag bor i ett län där det finns en stor verksamhet när det gäller Samhall, nämligen Norrbotten. Detta är inget främmande.

Vi lägger ned ungefär 4,3 miljarder per år på Samhall. Samtidigt har vi hamnat i en situation där marknaden ser annorlunda ut. Samhall har tidigare levt väldigt mycket på legoarbete, och dessa legoarbeten har givit stora inkomster för Samhall. Nu har de försvunnit. Vad man gör nu – vilket jag tycker är riktigt, inte minst sett mot de handikappade – är att man mer och mer går från industriell produktion till tjänsteproduktion. I dag tror jag att förhållandet är 40–60. Vi kommer alltså att få se mer och mer tjänsteproduktion, och det är bra. Det ger större möjligheter för de

handikappade att man inte bara ska vara byggd för eller ha möjlighet för industrin.

När det sedan gäller den regionalpolitiska delen finns det två bitar i kritiken mot Samhall. Den ena är den som jag har stor förståelse för, dvs. att dessa människor inte mår bra. Jag förstår det, och därför har jag tillsatt två utredningar. Dels ska vi göra en total översyn över Samhall för att gå igenom just detta perspektiv, dels ska vi titta på lönebidragen och se varför de inte används så mycket osv. Det har vi kanske svar på, men vi ska titta på det, gå igenom det och se på sambanden. Det handlar nämligen om väldigt stora kostnader. Det *ska* kosta, men pengarna ska också användas rätt.

Den andra kritiken, som inte får sammanblandas med detta men som helt klart också är rimlig och förståelig, gäller det regionalpolitiska perspektivet. Vi ska veta att det finns Samhallanläggningar där människor jobbar som egentligen inte alls skulle behöva jobba där, dvs. för sin individuella kapacitets skull. De kan alltså jobba på andra ställen. Men av arbetsmarknadspolitiska skäl har sådana här anläggningar byggts upp. Det finns en historia. När dessa läggs ned eller förändras får vi naturligtvis också en stark kritik från det kommunalpolitiska hållet, dvs. från ett sysselsättningsperspektiv. Jag förstår det. Jag har respekt för det. Men Samhall och andra åtgärder för de handikappade ska vara till för de handikappade och de handikappades möjligheter att utvecklas och få ett bättre liv. Jag delar den uppfattningen, och det är därför jag har tillsatt denna utredning.

Jag tycker också att man inte generellt kan säga att det är regeringens fel. När det gäller resurser är vi mycket bättre än de borgerliga var. Det är möjligt att det inte räcker med bara resurser, men man kan faktiskt konstatera att det också finns en kritik att rikta mot Samhall och Samhalls organisation och ledning. Därför menar jag att det är viktigt att också se över organisationen, förutom att man ser över resurserna. Det är möjligt att 4,3 miljarder inte räcker, just på grund av att det nu ser så annorlunda ut än vad det gjorde för exempelvis fem-tio år sedan.

Vi får heller inte glömma, än en gång, den situation vi befinner oss i där även Samhall, med den uppbyggnad det har, påverkas av den allmänna marknadssituationen.

Anf. 39 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Fru talman! Jag tycker att detta sista anförande klargjorde mycket bättre och gav en annan vinkling än det svar jag fått. Men fortfarande handlar det om helheten. Jag tycker personligen att detta inte är en partipolitisk fråga, men jag anser ändå att de arbetshandikappade och Samhall nu är regeringens ansvar, och i synnerhet Björn Rosengrens.

Anledningen till att jag hela tiden har hävdat detta med en parlamentarisk utredning är just att vi ska få den här förståelsen, att vi ska få lyfta upp allting på bordet, både möjligheter och problem. Därför undrar jag: Vad har ministern emot att det blir en parlamentarisk utredning som ger en bred delaktighet? Vad är det som hindrar det? Varför ska det vara en eller två utredare? I stället borde hela parlamentet få delaktighet i det här för att kunna se svårigheter och problem, som jag sade tidigare.

Sedan vet jag att Sverige är bra på att ge arbetstillfällen till arbetshandikappade. Men detta är ett av de få områden där det handlar om

arbetsmarknadsåtgärder. Om det hade varit ännu bättre kanske många av dem som är på Samhall i dag inte hade behövt ta del av arbetsmarknadsåtgärdspengar utan kunnat vara anställda ute. Som jag förstod ministrarnas inlägg ska man kanske se över också den delen.

Men min fråga kvarstår: Varför är näringsministern så emot en parlamentarisk utredning?

Tack för debatten!

Anf. 40 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Låt mig först säga att jag inte är emot parlamentariska utredningar. Men i det här fallet tror jag att det är bättre att ha en utredning med *en* person som är kvalificerad – vilket alltid parlamentariska utredningar är – just därför att det ska gå lite fortare. Jag tycker att jag måste behandla det här oerhört snabbt eftersom problemen är så stora, vilket ni själva har framfört här, både interpellanten och andra. Det är det ena jag vill säga.

Det andra och avslutande jag vill säga är att det är väldigt lätt att stå här och tala om vad man vill och vilket engagemang man har. Jag respekterar det, och det är bra – men man får också betala för det.

Jag kan gå igenom era olika förslag till åtgärder på det arbetsmarknadspolitiska området. Om jag skär de borgerliga över en kam kan jag konstatera att det handlar om allt från att lägga ned AMS till att Folkpartiet vill anslå mindre pengar till arbetsmarknadspolitiken. Kd visar inte heller sin stora generositet inom det området.

Har man engagemang och vill göra något måste man också klara ut det i budgetsammanhang och göra prioriteringar. Jag vore tacksam om jag nu kunde få stöd från er med ert engagemang, som jag beundrar, och jag önskar att ni också visar det när ni framdeles ska göra er budget. Då kommer det att gå bra.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.50 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

8 § Frågestund

Prot. 2001/02:61
31 januari

*Svar på
interpellationer*

Frågestund

Anf. 41 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Nu följer frågestund. Jag ber regeringens företrädare att komma fram och inta sina platser framför talmansbordet.

Följande statsråd kommer att delta: Vice statsminister Lena Hjelm-Wallén, utbildningsminister Thomas Östros, statsrådet Ulrica Messing, näringsminister Björn Rosengren och försvarsminister Björn von Sydow.

Vice statsministern besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde. Frågor till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

Jag vill erinra om att såväl frågor som svar ska vara högst en minut. Detta är alltså en frågestund och icke en allmänpolitisk debatt.

Betyg i grundskolan

Anf. 42 MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag har en fråga till utbildningsministern och skolministern Thomas Östros. Det är en mycket kort fråga, som bör kunna besvaras med ett enkelt ja eller nej.

Min fråga är: Kommer skolministern och utbildningsministern att arbeta för att på sikt avskaffa betygen i grundskolan?

Anf. 43 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Enligt min mening har betygen sina fördelar men också sina tydliga nackdelar.

När små barn får betyg tror jag att det mycket väl kan ha kraftiga negativa effekter för barnens lust att lära och för den känsla de har av att kunna trivas i skolan.

Vi har i dag betyg i åttan och nian i grundskolan. Det är ett tillstånd som jag tycker är ett bra system. I åttan och nian har barnen vuxit till sig och det börjar också bli dags för urvalet till gymnasiet. Men jag vill absolut inte att vi ska ha betyg för de små barnen. Det tror jag skulle drabba skolan på ett negativt sätt.

Anf. 44 MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Att få bara ett ja eller ett nej är inte lätt. Jag tolkar ministerns beslut så att det går emot den egna socialdemokratiska kongressen, och jag kan förundras över den demokratiska processen i ert parti. I vårt parti brukar vi respektera de beslut som fattas på våra ting.

Jag noterar med glädje att ministern inte tänker arbeta för ett avskaffande av betygen i grundskolan, men problemet med att kunna samarbeta med Vänsterpartiet i den här frågan kvarstår.

På den borgerliga sidan är vi eniga – vi vill ha betygen kvar i grundskolan för vi tycker att de är ett verksamt redskap. Men vi vill ha fler betygssteg. Är detta någonting som också ministern kan tänka sig att arbeta för?

Anf. 45 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Jag uppskattar verkligen att Maria Larsson är så intresserad av den socialdemokratiska partikongressen. Det var många som var det, för det är klart att de beslut som fattades där är viktiga. Jag tror också att många människor förväntar sig att de besluten kommer att ligga till grund för politiken under lång tid framöver.

Den socialdemokratiska partikongressen sade att betygen som urvalsinstrument spelar en allt mindre roll. Det är en viktig poäng, för framöver blir det allt vanligare att man kommer in på sitt förstahandsval till gymnasiet. Men betygen har ju också andra funktioner.

Den socialdemokratiska partikongressen sade också att den viktigaste framtidsfrågan för skolan är att vi ser till att vi får fler lärare, fler specialpedagoger och fler välutbildade människor i skolan som kan hjälpa våra barn att växa med kunskap. Det behövs mer resurser till skolan.

Maria Larsson tillhör ett parti som säger nej till specialdestinerade bidrag till skolan, som icke är berett att driva frågorna om mer riktade och öronmärkta resurser till skolan och som är berett att samarbeta med partier som tvärtom vill skära ned kommunernas verksamhet och det som är det allra viktigaste för människor – deras välfärd.

Tågtrafiken

Anf. 46 PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Vi kan läsa i Göteborgs-Posten att vi aldrig i mannanne har haft så många inställda tåg och tågförseningar. Vi har fått frusna växlar när Banverket har blivit överraskat av vintern igen. Bara den här veckan har vi haft upp till 15–30 inställda tåg per dygn. Samtidigt ser vi att det råder brist på vagnar och lok och att regeringen har gjort SJ ekonomiskt svagt, med små möjligheter att klara erforderliga investeringar.

Vad avser näringsministern att göra för att se till att svenska folket har rätt till bra kommunikationer och fungerande tågssystem?

Anf. 47 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Vi har nyligen här i kammaren antagit en proposition. Den handlar om 138 miljarder kronor för järnvägsutbyggnaden. Vi har omstrukturerat och bolagiserat SJ. SJ sysslar nu med det som SJ ska – fast det kanske inte märks – och det är att köra tåg. Man har alltså sålt ut hotell och andra verksamheter, och med de pengarna har man nu större möjligheter än tidigare.

Jag vill erkänna att man någon gång under åren 1996–1997 skulle ha beställt tågmateriel. Det gjorde man aldrig. Man ägnade sig åt mycket annat när det gällde SJ. Därav har det blivit så att man inte har den materiel som man ska ha. Nu kommer man att få materiel – den är beställd, och man kommer att få den under åren 2003–2004. Detta är en miss i SJ:s planering.

I infrastrukturpropositionen finns också 4,5 miljarder kronor – det är nytt – som stöd till att också köpa materiel, vagnar och tåg.

Anf. 48 PER WESTERBERG (m):

Herr talman! Det är inga nya pengar för de närmaste åren. Det är endast oppositionspartierna som anslår nya pengar till järnvägen för de kommande åren. Trots allt står vi här år efter år med ständigt ökande problem inom järnvägs- och trafikförsörjningen – överraskade av att det blir en vinter.

Jag vill därför ställa en rak fråga: Kan verkligen näringsministern nu garantera att vi kommer till rätta med vagnsbrist och lokbrist och att vi får en fungerande järnvägsförsörjning där inte tusentals och åter tusentals människor blir stående på perrongerna ute i landet i väntan på tåg som inte kommer eller inte går?

Anf. 49 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! När det gäller nya pengar tilldelas för åren 2002, 2003 och 2004 ytterligare 6 miljarder kronor till just järnvägen för infrastruktur och för möjligheter att köpa materiel.

Man ska inte kritisera andra som har annat ansvar när man inte vet hur man skulle ha klarat det själv, men jag måste ändå få säga detta: De största problemen – som folk är väldigt upprörda över – finns i Stockholms lokaltrafik. Den rör inte jag över, men det gör Moderaterna.

Företagsflykten

Anf. 50 LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Jag vill fråga näringsministern om hans mycket egendomliga uttalanden om företagsflykten som vi nu kan läsa om varje dag i stora artiklar, bl.a. i Aftonbladet. Det låter på ministern som om den skulle kunna stoppas med regleringar. Förstår inte näringsministern att företagen flyttar på grund av att företagsklimatet är för dåligt och att vi har för mycket regleringar och för höga skatter? Fel diagnos ger fel medicin. Är det inte längre Norge utan Näringsdepartementet som är det sista sovjetfästet?

När kommer förslagen som verkligen kan hejda företagsflykten?

Anf. 51 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag vill först påstå att när vi talar om företagsflykt så är det betydligt överdrivet. Tittar vi på näringsklimatet i Sverige och har sådana indikatorer som hur många som investerar i Sverige ser vi att vi har direktinvesteringar i Sverige i år på 130 miljarder. Det brukar ligga på ungefär 130–150 miljarder kronor som utländska företag investerar i Sverige. Det är fler svenska företag som investerar utomlands än utländska företag som investerar i Sverige – det ska sägas. Men det är alltså en kraftig aktivitet.

Jag tycker att Aftonbladets artikel, som det hänvisas till här, är bra. Där talar man om att 8 000 jobb har försvunnit. Sedan 1996 har det kommit till 300 000 nya jobb. Bara under de två år som det har försvunnit 8 000 jobb har det faktiskt tillkommit ungefär 150 000–200 000 jobb i Sverige.

Det finns självfallet mycket som man kan göra åt företagsklimatet. Det handlar om allt från regleringar till annat, men det handlar framför allt om att vi har en god makroekonomi, låg ränta, låg inflation och en bra infrastruktur. Där tycker jag att den här regeringen har gjort mycket.

Anf. 52 LARS LEIJONBORG (fp):

Herr talman! Jag tycker att det är förfärande att näringsministern negligerar problemet med företagsflykten. Så länge vi hade en internationell

högkonjunktur tillkom det nya jobb, men sedan i våras tillkommer det inga nya jobb. Det beror bl.a. på att vi har haft en företagsflykt från Sverige. Att då börja prata om att det är genom regleringar som vi ska kunna stoppa företag är ju uppochnedvända världen. Det är verkligen fel diagnos och därmed fel medicin. Företagsklimatet måste bli bättre, och näringsministern har haft tre och ett halvt år på sig och inte gjort någonting. När kommer de förslag som förbättrar det svenska näringsklimatet?

Prot. 2001/02:61
31 januari

Frågestund

Anf. 53 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Förra året tillkom det 82 000 nya jobb. Det var inte så dåligt. Jag vill inte påstå att jag har gjort allt, utan hela regeringen har väl bidragit. Många här har också deltagit i detta. Därför kan man inte säga, som Leijonborg gör, att här har det inte hänt någonting. Förra året tillkom det alltså 82 000 nya jobb. Jag vill inte negligera det som händer i Sverige och i övriga Europa. Vi har en lågkonjunktur. Jag tycker att vi måste vara väldigt observanta, vi måste vara väldigt försiktiga och vi måste antagligen vidta en hel del åtgärder.

Jag har aldrig påstått att man ska reglera. Jag har sagt att det inte råder neutralitet mellan t.ex. Tyskland och Sverige när det gäller att avveckla företag. Vi har också tillsatt en utredning för att se vad det är som skiljer. Det rimligt att vi har en harmonisering här. Det är vad jag har uttryckt. Sedan finns det rubriker i tidningarna som säger något annat, men om man läser hela artikeln framgår detta ganska klart.

Turkiets möjligheter till EU-medlemskap

Anf. 54 MARIANNE JÖNSSON (s):

Herr talman! Jag har en fråga till vice statsministern med anledning av ministerns nyligen avlagda besök i Turkiet. Det skulle vara intressant att höra hur ministern bedömer Turkiets möjligheter till medlemskap i EU.

Anf. 55 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Herr talman! Turkiet är ju ett kandidatland till EU. Det är ett av de kandidatländer som kom till sist genom beslutet i Helsingfors för två år sedan. Turkiet är ett viktigt land för Europa och EU. Jag tycker att det är bra att de har kandidatlandstatus, men det är en lång väg att gå.

Min resa handlade väldigt mycket om att ta temperaturen på förberedelsearbetet i Turkiet. Det finns mycket övrigt att önska där. Det gäller frågor om rättssäkerhet, rättssamhället över huvud taget, demokrati, mänskliga rättigheter och också hur man hanterar ekonomin. Det finns många som på ett positivt sätt försöker modernisera och europeisera Turkiet. Men det finns också många krafter som verkar däremot. För oss gäller det att stödja de demokratiska krafterna.

Anf. 56 MARIANNE JÖNSSON (s):

Herr talman! Det är klart att det är viktigt med de reformer som vi ser att Turkiets regering vill genomföra, men det är ju implementeringen och tillämpningen som är det viktiga. Hur ser det egentligen ut på MR-området?

Anf. 57 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Herr talman! I Turkiet är det ofta så att det ser ganska bra ut både i konstitution och i lagar. Vi kan ta tortyr som exempel. Det är förbjudet i Turkiet. Då borde allting vara bra, men samtidigt rapporterar organisationerna för mänskliga rättigheter – och jag träffade flera företrädare för dem – om nya tortyroffer. Det kommer alltså nya offer till dem just nu. Det är sådant som har hänt det senaste året. Detta är en alldeles förfärlig utveckling. Man behöver rehabilitera väldigt många medborgare från fängelser och polisstationer som har blivit utsatta för tortyr.

Man har alltså lång väg att gå, men jag hoppas att möjligheten att bli EU-medlem ska göra att man ser att detta behöver förändras också i verkligheten och inte bara i lagarna.

Fysisk aktivitet i skolan

Anf. 58 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till skolministern. Den handlar om behovet av fysisk aktivitet i skolan. Det är en stor folkhälsofråga, och jag hoppas att vi är överens om det. Skolan har ett utomordentligt ansvar och en stor betydelse här.

I dag kan vi se en närmast epidemisk ökning av fetma, benskröhet, diabetes och stress bland både barn och vuxna. Forskningen är fullständigt överens om att här kan fysisk aktivitet, givetvis i kombination med riktig kost, förbättra läget. Är ministern beredd att, tillsammans med alla partier, utgår jag ifrån, ställa upp för centrala beslut för en miniminivå för grundskolan på den här punkten?

Anf. 59 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Jag tror att jag och Åke Sandström har samma uppfattning när det gäller vikten av att röra på sig. Det är väldigt centralt, inte minst för barnens utveckling. Där spelar skolan en stor roll, men det är också väldigt betydelsefullt vad barnen gör på fritiden. Vi vill i samverkan med vår idrottsrörelse stimulera alla barns motion och deltagande i idrott så att de rör på sig på många olika sätt.

När det gäller skolan och timplaner finns det en diskussion om många ämnen som skulle behöva ökas i antal timmar i skolan. Lösningen vid varje diskussion kan inte vara att man säger att just det ämnet får en ökning den här gången och nästa ämne nästa gång, utan vi måste också finna lösningar som gör att barn rör på sig mer också vid sidan av gymnastiktimmarna i skolan. Det blir särskilt viktigt för de barn som i dag kanske inte trivs med gymnastiken i skolan och som känner att det inte blir en hjälp till att röra sig även på fritiden.

Jag vill gärna samverka här med svensk idrottsrörelse för att på bredden stimulera våra barn att röra på sig mer.

Anf. 60 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Herr talman! Vi kan vara överens om det resonemanget. Men det kan ju visa sig att vi inte klarar att bevara folkhälsan. Det är ju den mest grundläggande av alla funktioner. Om eleverna inte är friska och inte klarar sitt dagliga liv normalt, klarar de inte heller någon inlärning. Jag är

vän av kommunal självstyrelse och har jobbat i kommunerna länge. Därför vet jag vad det innebär, men på den här punkten tror jag att vi kommer till ett läge där vi måste fatta ett centralt beslut. Det är en ödesfråga för nästa generation. Jag är övertygad om detta.

Prot. 2001/02:61
31 januari

Frågestund

Anf. 61 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Jag delar inte Åke Sandströms uppfattning när det gäller värdet av att alltid reglera centralt. Däremot delar jag helt och hållet hans uppfattning om att vi måste få ett starkare arbete när det gäller att stimulera våra barn och ungdomar att röra på sig mer. Då är gymnastiken viktig. Skolans verksamhet i övrigt är också viktig. Där kan man också röra på sig i andra former. Men det är inte minst viktigt vad barnen gör på fritiden och hur vi tillsammans med t.ex. idrottsrörelsen kan stimulera detta. Jag ser fram emot att arbeta med de frågorna, men jag kan inte i dag säga till Åke Sandström att det är just genom en central reglering av timplanerna som vi hittar lösningarna.

Artilleriet i Försvarsmakten

Anf. 62 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Herr talman och f.d. försvarsminister! Jag tänkte bränna mitt krut på den nuvarande försvarsministern Björn von Sydow.

Vi har besök i dag i huset från Kristinehamn. Jag är också fadderriksdagsman för artilleriregementet. Ibland när jag är där och ser den materiel som finns vid artilleriregementet får jag en känsla av en industri som inte satsar. Om man besöker en industri, som man ju också ofta gör i det här jobbet, kan man nästan se om de inte satsar på investeringar och om det ligger illa till. När man kommer till artilleriregementet i Kristinehamn och ser modellen på fordonen, antalet pjäser m.m. blir man lite bedrövad.

Min fråga till försvarsministern är: Vad har Materielverket och Försvarsdepartementet för planer för artilleriet i Sverige, och då speciellt för Kristinehamn? Jag vill också sammankoppla detta med Älvdalens skjutfält, som ligger under artilleriregementet i Kristinehamn. Det skulle vara trivsamt och intressant att få höra försvarsministerns bedömning av framtiden för artilleriet och Älvdalens skjutfält i kombination.

Anf. 63 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Herr talman! Det som kanske är det mest framåtsyftande i dag är att det just har inletts försök med två – ett brittiskt och ett tyskt system – bandkanonvagnar. Under ett par år ska vi göra en utvärdering av vilket av dessa system eller snarlika som ska vara tjänligt för anskaffning. Det finns också i Försvarsmaktens materielplan ett ledigt utrymme om några år för att göra en anskaffning av artilleripjäser.

I själva verket anser jag att artilleridelen inom Försvarsmakten är ett exempel på hur vi går över till att arbeta med utvecklingen med demonstratorer för att i de begränsade volymer vi behöver kunna köpa sådant som ligger på den tekniska och operativa framkanten.

Anf. 64 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Herr talman! Jag är tacksam för det svaret.

Vi kom aldrig över till Älvdalens skjutfält och kopplingen till A9.

Det låter positivt. Det här ska övas.

En viktig fråga är: Är framtiden för artilleriregementet och artilleriet, som försvarsministern tydligen anser är viktigt och positivt, kopplad till användandet av det enda militära etablissemang som finns kvar i Dalarna, nämligen Älvdalens skjutfält, som ett övningsområde för dessa nya pjäser?

Anf. 65 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Herr talman! Älvdalens skjutfält ska finnas kvar. Det har vissa egenskaper som gör att det inte finns någon motsvarighet till det. Det är mycket lämpat för just artillerianvändning.

Det pågår också studier för att se om man kan använda det för vinterövningar och slutövningar för armén. Vi får se vad det kan peka på.

Jag vill korrigera Runar Patriksson när det gäller Dalarna. Dalarna har ett av de mest omfattande och utvecklade hemvärnssystemen i vårt land. Det betyder att Dalarna på intet sätt är utan ett lokalt baserat försvaret.

Forskningsstiftelser

Anf. 66 BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag har en fråga till utbildningsministern.

De gamla löntagarfonderna användes ju för att bilda forskningsstiftelser, och Östersjöstiftelsen är en av dem. Den hade förra året över 3 miljarder i värde. Pengarna ska användas till Östersjöforskning och är knutna till att bidragsmottagaren ska finnas vid Södertörns högskola.

Det visar sig nu att reglerna om personuppsättningen i stiftelsens respektive högskolans styrelse ställer till problem. Samma personer sitter på flera stolar. Samma personer som bestämmer vilka pengar som ska gå till forskningsprojekt har ett egenintresse av att just den högskolan får ansemliga anslag.

Jag vill veta vilka åtgärder regeringen kommer att vidta för att undanröja risken för svågerpolitik och för att säkra Östersjöforskningens kvalitet framöver.

Anf. 67 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Det är ett av de bestående inslag som finns kvar från den tiden de borgerliga var ansvariga för forskningspolitiken. Man bildade forskningsstiftelser.

Jag är en varm vän av forskningens frihet. Det är inte Moderata samlingspartiet. Stiftelserna bildades på sådant sätt att det var en liten krets som återvalde sig själva och varandra i all evinnerlig tid. Forskarna hade inte mycket inflytande över de stiftelserna.

Vi har ju reformerat det så långt det går, med tanke på att det är stiftelser. Det är svårt, men vi har gjort det så gott det går för att återinföra ett demokratiskt inflytande.

När det gäller just Östersjöstiftelsen är den i sina stadgar en stiftelse som är till för att stötta en universitetsstruktur i södra delen av Stockholm. Det är det vi har byggt upp i form av Södertörns högskola.

Det är en väldigt viktig högskola för Stockholms utveckling, i en del av Stockholm utan akademisk tradition. Stiftelsen är ju att se som deras fasta forskningsresurs för att kunna utveckla högskolan. Man har stadgar att följa naturligtvis. Man ska strikt följa vetenskaplig kvalitet. Men det är ju en stiftelse som är till just för att stötta universitetsstrukturen i södra Stockholm, dvs. Södertörns högskola.

Anf. 68 BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Omsorgen om Södertörns högskola kan vi vara helt överens om, men forskningens kvalitet är ju i det avseendet väldigt betydande.

När Kungl. Vetenskapsakademien gått igenom hur reglerna ser ut och hur det har blivit med fördelningen av pengar har man kraftig kritik. Det är den sittande regeringen som måste ta ansvar för det.

Min fråga var: Vad tänker den sittande regeringen göra för att säkra kvaliteten på forskning som bedrivs vid bl.a. Södertörns högskola?

Tack vare stiftelsen får just Södertörns högskola betydligt mer pengar än vad de nya universiteten i Karlstad och Växjö får och än vad Malmö högskola får. Då är det väl väldigt viktigt att vi kan vara tydliga när det gäller att fördela pengarna på ett korrekt sätt och i enlighet med den tradition som finns inom svensk forskning.

Rapporten visar att det inte är så när det gäller just den här stiftelsen.

Vill ni eller vill ni inte ändra på reglerna?

Anf. 69 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Jag noterar med stort intresse att Beatrice Ask inte säger emot mig när det gäller min analys av forskningens frihet och vilken regering som har stått upp för den. Det gäller även Södertörns högskola.

Denna regering har lagt mycket engagemang på att bygga upp en stark högskola i södra delen av Stockholm som både strävar efter akademisk excellens och har socialt engagemang i området. Man vill få fler från nya grupper att söka sig till högre utbildning. Det gäller inte minst ungdomar med invandrabakgrund.

Självklart ska all högskoleverksamhet och forskning utvärderas. Utvärderingarna ska tas på största allvar. Denna regering har stärkt kvalitetsutvärderingarna av vår högskola betydligt. Vi kommer naturligtvis att titta mycket noga på denna utvärdering för att se vilka slutsatser vi kan dra av detta.

Att resurserna ska gå till Södertörns högskola menar jag att vi har stöd för både i stadgar och i vår ambition att bygga en verkligt stark högskola i södra delen av Stockholm.

Matpriserna i Sverige

Anf. 70 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Jag har en fråga till Ulrica Messing angående matpriserna i Sverige.

Matpriserna är betydligt högre i Sverige än i övriga Europa. Om man gör en jämförelse med Tyskland har vi ungefär 20 % högre matpriser. Man frågar sig varför.

Det verkar som om konkurrensen inte fungerar riktigt i Sverige. Vi har en struktur på handel med större kedjor, dvs. få stora grossister som dominerar olika livsmedelskedjor. Vi vet inte om det finns kartellbildning, men det är svårt att förklara de höga priserna.

Min fråga är om regeringen har funderat på varför priserna är så mycket högre än i omgivande länder och vad man kan tänkas göra åt det.

Anf. 71 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Det är en mycket intressant fråga som Hillevi Larsson ställer.

Så sent som i december fick vi för första gången den stora prisjämförelse som Konkurrensverket har gjort. Man har dels jämfört matpriserna i Sverige med dem i andra EU-länder, dels jämfört matpriser i olika delar i vårt land. Det finns stora skillnader. De kan förklaras av olika anledningar, men den främsta förklaringen är skillnader i konkurrenstrycket i Sverige jämfört med andra länder.

Vi har några få stora aktörer på livsmedelsområdet, på samma sätt som vi har några få stora aktörer när det gäller byggmaterial. Det är ingen tillfällighet att vi på just de områden där vi på den svenska marknaden har stora aktörer och får liten konkurrens kan se stora prisskillnader mellan Sverige och andra medlemsländer.

Vad kan vi göra åt det? Vi behöver naturligtvis flera aktörer på den svenska marknaden. Vi behöver fler prisjämförelser och fler kräsna och kritiska konsumenter – PRO har t.ex. varit ute och jämfört matkassar – för att öka trycket i frågorna och ställa krav på de leverantörer som finns i vårt land att pressa priserna.

Anf. 72 HILLEVI LARSSON (s):

Herr talman! Tack för svaret. Det låter bra att regeringen arbetar med detta. Jag hoppas också på konkret handling. Det har gått så långt att det behövs.

Ett konkret exempel på hur illa ställt det är har vi i min hemstad Malmö. Där kan man i mindre kvartersbutiker köpa läsk för halva priset, jämfört med i de större. Människor åker med småbilar till Tyskland och köper läskedrycksflaskor. Trots reskostnaderna blir de mycket billigare än den svenska läskan – som också är tillverkad i Sverige – i de större kvartersbutikerna. Man undrar var vinsten blir av. I vilket led försvinner pengarna som konsumenterna i stället borde kunna spara in på lägre priser?

Jag hoppas för de svenska konsumenternas skull att vi gör något åt detta. Kan Tyskland så borde vi kunna.

Anf. 73 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag delar Hillevi Larssons uppfattning. Jag tror att vi gör mycket i Sverige för att öka trycket på leverantörerna och inte minst för att följa de processer som Konkurrensverket driver med anledning av olika misstankar om prissamarbete. Den proposition som regeringen lämnade till riksdagen i höstas stärker Konkurrensverkets möjligheter att

driva processer där man misstänker att företag och verksamheter har en olaglig marknadsuppdelning eller ett olagligt prissamarbete. Det är viktigt med ett starkt konkurrensverk, men det är inte tillräckligt. Jag tror att det är lika viktigt att Sverige också har en kritisk och medvetet ifrågasättande inställning till EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Vi har övergått från att försöka avreglera jordbruks- och livsmedelsfrågorna till att i och med EU-medlemskapet få reglera dem än mer. Jag tror att de flesta av oss är överens i vår kritik mot de konsekvenserna av medlemskapet. Vi vill både vara en stark röst för en reformerad jordbrukspolitik inom EU och som kritiska konsumenter här hemma sätta press på leverantörerna.

Bredbandsutbyggnaden

Anf. 74 OWE HELLBERG (v):

Herr talman! Jag har en fråga till näringsministern.

I mars 2000 lade ministern på riksdagens bord en IT-proposition som handlade om utbyggnaden av bredband. Ministern trodde då att alla svenska hushåll inom ett par år i sina hem eller i sin närhet skulle ha tillgång till denna infrastruktur. Nu har det gått två år, och det ser inte riktigt bra ut. I och för sig har marknaden gått tillbaka, och man har inte samma utbyggnadstakt som tidigare, men dessutom kan inte heller Svenska Kraftnät, som skulle garantera ett stomnät till alla Sveriges kommuner, uppfylla sina utfästelser.

Man säger i dag att 70 kommuner inte kommer att få en sådan här utbyggnad om det inte sätts in åtgärder som gör detta möjligt. Det handlar här naturligtvis om kommuner på landsbygd och i glesbygd, i de icke attraktiva marknadsområdena.

Jag vill fråga ministern på vilket sätt han vill att Svenska Kraftnät ska kunna utföra sitt uppdrag.

Anf. 75 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag vill först göra samma konstaterande, nämligen att den proposition som vi lade fram handlade dels om att marknaden skulle driva fram en utbyggnad, dels om att vi skulle ge stöd till detta. Propositionens förslag omfattade 8 miljoner kronor. Svenska Kraftnät har nu, som här mycket riktigt har sagts, anmält att man inte klarar kraven i 70 kommuner. Jag accepterar inte det. Jag har därför nu tillsatt Peter Roslund, kommunalråd i Piteå, för att snabbutreda detta och återkomma till mig med förslag om hur vi ska gå till väga för att alla kommuner ska få del av denna utbyggnad.

Anf. 76 OWE HELLBERG (v):

Herr talman! Snabbutredning eller ej, är det naturligtvis medel som saknas i detta sammanhang. Det saknas också medel för många små kommuner som ska bygga ut det kommunala nätet. Visserligen har regelsystemet nu ändrats så att de inte behöver skjuta till lika mycket, men den del som de i dag inte behöver stå för ska någon annan skjuta till. När man pratar med kommunföreträdarna säger de att denna "någon annan"

inte finns. Det finns ingen som skjuter till dessa medel. Detta är ett svårt problem för dessa kommuner.

Detta drabbar naturligtvis de invånare som i dag får använda den infrastruktur som finns och som innebär dyrare och långsammare lösningar. Det ställer till problem för företagare, för distansstuderande och för alla andra som vill utnyttja Internetjänster och andra IT-tjänster. Det är en rättvisefråga att vi kommer till rätta med detta, ministern.

Anf. 77 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Det är faktiskt så att regelverket inte har kommit till förrän nu. Därför vet vi ännu inte hur kommunerna kommer att använda sig av det. Vi har i propositionen anvisat 8 miljarder. Det bedöms att Svenska Kraftnäts utbyggnad skulle kosta 2 ½ miljard. Resten ska gå till stöd till kommuner, transportnät osv.

Jag tycker att det är rimligt att kommunerna betalar en andel på samma sätt som de får göra vid utbyggnad av vägar och när de svarar för vatten och avlopp. Mycket av den infrastruktur som man behöver för att dra fram kablar finns i kommunerna. Det är för tidigt att nu ta upp detta.

Jag vill också erinra om att Vänsterpartiet och Miljöpartiet var rörande överens om den här propositionen. Marknaden har dock förändrats, och då måste vi kanske också förändra regelsystemet.

Efterlevnaden av EG-domstolens domar i Turkiet

Anf. 78 GÖRAN MAGNUSSON (s):

Herr talman! För kontrollen och efterlevnaden av den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter är domstolen i Strasbourg av stor betydelse. En rapport inom Europarådet visar att Turkiet har underlåtit att rätta sig efter närmare 200 domar från denna domstol. Turkiet är ju nu i varje fall från sin egen utgångspunkt en het kandidat till EU-medlemskap, för vilket man ska uppfylla Köpenhamnskriterierna, som bygger på Europakonventionen.

Min fråga till vice statsministern är om regeringen är beredd att genom ministerkommittén i Europarådet öka trycket på Turkiet så att man kommer att rätta sig efter de domar avseende mänskliga rättigheter som domstolen i Strasbourg har avkunnat.

Anf. 79 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Herr talman! Jag minns från min tid som utrikesminister att Turkiet då och då var uppe till diskussion i ministerkommittén inom Europarådet, precis som naturligtvis i den parlamentariska församlingen, där detta var en mycket vanlig fråga.

Jag kan mycket väl tänka mig att så kan komma att ske igen eftersom Turkiet inte har ett rent bord i det här avseendet. Man har i alltför många fall inte rättat sig efter domar som har gått Turkiet emot.

Jag tror att Europarådet kan göra mycket för att få Turkiet att arbeta i rätta banor. Det kan också EU göra. EU-medlemskapet är så pass intressant för Turkiet att många arbetar aktivt med frågor om mänskliga rättigheter och om rättssamhället just som förberedelse för ett sådant medlemskap.

Det är väldigt många i Turkiet som behöver stöd och hjälp från oss, men det måste också komma inifrån, så att man känner att det här är någonting även för den turkiska befolkningen.

Prot. 2001/02:61
31 januari

Frågestund

Barngruppernas storlek i förskolan

Anf. 80 YVONNE ANDERSSON (kd):

Herr talman! Jag har en fråga till skolministern.

Med saknad kan vi konstatera att Astrid Lindgren har gått ur tiden. Vi är tacksamma för alla de exempel som hon gav vårt samhälle och oss på hur viktigt det är med nära relationer mellan barn och vuxna. Hon gav många sådana exempel som många barn bär med sig. Men barnen möts i sin vardag i dag av stora barngrupper i förskolan, och maxtaxan har delvis förvärrat problemet. Vi hoppas att detta ska åtgärdas.

I skolan har varje lärare ansvar för många barn, och lärarna upplever många gånger att de inte kan uppehålla de relationer till barnen som de skulle önska.

Jag skulle vilja höra vad ministern tänker göra för att åtgärda problematiken att barn i dag inte får uppleva sådana nära relationer till de vuxna som har omsorg om dem och för att åstadkomma en förändring av gruppernas storlek.

Anf. 81 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Jag ser de frågor som gäller förskolan som tillhörande de kanske allra viktigaste som vi har för framtiden. Förskolan har en väldigt stark ställning bland oss småbarnsföräldrar. Häromveckan kom en attitydundersökning som visar att ingen annan del av vår gemensamma sektor får så goda vitsord som förskolan. Vi ska naturligtvis inte dölja att det också finns föräldrar som ibland är frustrerade över felaktigheter och inte tillräckligt bra kvalitet, men förskolan har en mycket stark ställning bland föräldrarna.

Orsaken till det är att förskolan är så duktig på att stimulera våra barns utveckling. Det är inte bara fråga om barnomsorg. Den är viktig, men det är också fråga om stimulanser. Jag tror att språkutveckling kanske är det viktigaste av allt. Det gäller att stimulera barnens användning av ord, både vad avser att tala och vad avser att lyssna på t.ex. goda sagoberättare. Där kan naturligtvis Astrid Lindgrens texter spela en väldigt stor roll.

Förskolan tar nästa år ett nytt stort steg. Vi inför en allmän förskola för alla våra fyra- och femåringar. Det spelar en väldigt stor roll för barns utveckling och för jämlikheten i vårt land. I den reformen, som är fullt finansierad, finns också en kvalitetssatsning på förskolan för att öka kvaliteten ytterligare.

Anf. 82 YVONNE ANDERSSON (kd):

Herr talman! Jag delar ministerns uppfattning att vi har en väldigt god kvalitet på många håll i vår förskola, men min fråga gällde det faktum att många som arbetar i förskola och skola har för många barn som man ska ha relationer till och som man måste ta ett ansvar för.

För egen del skulle jag önska att vi kom i ett läge där ingen vuxen behövde ha huvudansvaret för mer än 15 barn. Då tror jag att man skulle kunna utveckla en sådan relation att både barnen och den som arbetar – läraren eller förskolläraren – upplevde en arbetstillfredsställelse.

För hur många barn anser ministern att varje anställd i personalen ska kunna ha huvudansvaret för att det ska bli en god vuxenrelation i skola och förskola?

Anf. 83 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Kvaliteten i förskolan är en väldigt central fråga. Jag ser gärna att vi under de kommande åren får en renässans för arbete kring kvalitet i förskolan eftersom vi nu har detta som ett stort och viktigt reformområde.

Maxtaxan har nu genomförts i nästan alla kommuner. Det är nästan bara en borgerlig majoritet i Karlstad som har sagt nej. Maxtaxan är en väldigt viktig del som gör att alla får råd att faktiskt ha sina barn i förskolan – allmän förskola nästa år. Det är fullt finansierade reformer. Med detta följer också en kvalitetssatsning.

Jag skulle gärna se att kommunerna också engagerade sig väldigt mycket under de kommande åren för att ännu mer stärka kvaliteten. Under 1990-talet skedde en del besparingar. Det är ett tufft arbete för våra förskollärare och våra barnskötare, men de gör ett fantastiskt fint arbete. Föräldrarna ger ett mycket gott betyg till vår förskola.

15 barn per anställd i personalen i förskolan är väldigt mycket barn. Så långt har man inte kommit i våra kommuner, utan genomsnittet ligger mycket lägre än så. Jag menar att det finns utrymme för ytterligare kvalitetssatsningar.

Förskolan är en del av det livslånga lärandet, och stimulansen till våra barn är en väldigt viktig framtidsfråga.

Satsningar på väg 50 i Dalarna

Anf. 84 KERSTIN-MARIA STALIN (mp):

Herr talman! Jag har en fråga till näringsminister Björn Rosengren. Den handlar om landskapet Dalarna. Jag har en liten svaghet. Jag har lätt för att tycka synd om näringsministern som här i kammaren i flera timmar fått krav, krav, krav, men jag tänker i alla fall dundra på, för det handlar om ett löfte. Löften tycker jag är heliga.

När I 13 lades ned lovades Dalarna 135 nya jobb genom statliga verk. Det har vi inte fått. Nu finns det en chans för näringsministern att lite grann bättra på här. Det gäller riksväg 50 och en förbättring av sträckan Ornäs–Tallen i Falun. Vägverket ämnar förbättra den sträckan år 2004.

Kan näringsministern hålla löftet om en tidigareläggning av förbättringen av den här olycksdrabbade sträckan, så att det kan bli en förbättring redan nu – särskilt som vi inte fick de där 135 jobben?

Anf. 85 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Falun har, tycker jag, fått en ganska god utveckling efter den förändring som vi har gjort när det gäller omstruktureringen av försvaret. Det handlar inte bara om jobb utan också om mycket annat.

Jag har talat med Vägverket om vägsträckan Ornäs–Tallen. Vi för nu en diskussion om möjligheter till en tidigareläggning. Där är det planerat och klart, och det finns en arbetsplan. Vad det handlar om är, som vanligt, resurser. Jag för nu diskussioner om hur vi ska kunna göra en omfördelning. Ytterst är det, vill jag framhålla, Vägverket som avgör.

Prot. 2001/02:61
31 januari

Frågestund

Anf. 86 KERSTIN-MARIA STALIN (mp):

Herr talman! Jag tackar för alla samtal och påtryckningar och ska försöka följa detta och se hur det går med det.

Det är riktigt att en del saker har hänt. Det gäller då t.ex. Skidförbundet och Apoteket, men det är sådant som kommunen själv har jobbat med och fått fram. Man behöver inte säga: Nu har ni varit så duktiga och fixat en massa bra saker själva, så vi behöver inte hålla våra löften. Jag tycker att det är viktigt att regeringen också håller löften.

Anf. 87 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! De som giva löften och hålla dem, de ska också äras.

Så är det faktiskt i det här fallet. Det är regeringen som ska äras. Vi ordnade detta med Skidförbundet och betalade 8 miljoner kronor från statskassan till detta. Därtill hade jag själv diskussioner med Apoteksbolaget, men Apoteksbolaget fattade beslutet självt. Falun spelade självklart en roll, men jag tror att även regeringen spelade en viss roll.

Barnens arv vid beräkning av bostadsbidrag

Anf. 88 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Herr talman! Jag har en fråga till vice statsminister Lena Hjelm-Wallén.

I dagens Sverige finns det ett problem som rör alltför många familjer. Detta problem gäller när barn ärver pengar efter exempelvis en morfar och detta kapital förvaltas av en överförmyndare tills barnet blir myndigt. Om familjen t.ex. vid en skilsmässa får problem med ekonomin och mamman, som har barnet boende hos sig, då söker bostadsbidrag kommer dessa låsta arvspengar att räknas in som inkomst av kapital. Det kan innebära att mamman nekas bostadsbidrag.

Dessa låsta arvspengar ska enligt socialministern inte medräknas vid behovsbedömning vad gäller socialbidrag. Däremot medräknas de vid behovsprövning vad gäller bostadsbidrag. Tycker vice statsministern att detta är rimligt?

Anf. 89 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Herr talman! Det är nästan lite svårt att följa med i beräkningarna, i hur underlagen är för de olika bidragen här. Jag tror att frågan kräver en ganska god sakkunskap och kompetens. Frågan är så pass detaljerad att den nog bör ställas direkt till antingen bostadsministern eller socialministern.

Att barnens förmögenhet också räknas in i familjeekonomin är något som normalt gäller, men då och då har avsteg gjorts. Jag kan inte bedöma om det behöver göras också när det gäller det som frågeställaren tar upp.

Anf. 90 ANNELIE ENOCHSON (kd):

Herr talman! Jag är medveten om att frågan kanske skulle ha ställts till socialministern, men just nu sitter ett antal berörda personer i Göteborg och följer detta i TV. Jag har lovat att ta upp frågan, som har en hög angelägenhetsgrad.

Jag har ställt samma fråga i ungefär ett års tid i ett antal interpellationer och skriftliga frågor. Det svar jag fått är ungefär att barnen aldrig är försörjningsskyldiga gentemot sina föräldrar. Detta är helt riktigt; det är de inte. Men när barn får ett arv belastar dessa pengar, trots att de låses, familjens ekonomi vid beräkning av bostadsbidrag – inte socialbidrag.

Jag förstår att det inte är lätt att svara på frågan, men jag skulle önska att vice statsministern kunde ta med sig denna fråga till ansvarig minister och se till att det blir ordning på detta.

Anf. 91 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Herr talman! Det skulle förvåna mig mycket om man inte har utrett den här frågan. Jag har tidigare hört talas om detta. Grunden är, som sagt, att ett arv inte ska belasta familjens ekonomi. Däremot räknas arvet in i familjens totala ekonomi, och då kan det få sådana här konsekvenser.

Om frågesvaren tidigare inte varit tillfyllest lovar jag att titta närmare på frågan och att försöka återkomma med ett detaljerat svar.

Akademiska Hus

Anf. 92 PER BILL (m):

Herr talman! Jag har en fråga till utbildningsministern.

Akademiska Hus är ett statligt bolag som ska förvalta universitets- och högskolelokaler. Vid bildandet sade riksdagen att det ska man göra enligt den s.k. självkostnadsprincipen. Tyvärr har Akademiska Hus inte följt riksdagens beslut utan ägnat sig åt att leka marknadsaktör och sätter s.k. fiktiva marknadshyror.

Vad tänker utbildningsministern göra för att skydda universitet och högskolor från de ockerhyror som nu tas ut av Akademiska Hus?

Anf. 93 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Jag vill naturligtvis att högskolorna ska betala så låga hyror som möjligt. Det är viktigt att högskolorna har möjlighet att välja olika hyresvärdar; detta för att på så sätt söka den mest effektiva lösningen för varje högskola. Flera högskolor har valt andra hyresvärdar och på så sätt pressat hyreskostnaderna.

Bolaget Akademiska Hus sorterar under Finansdepartementet. Om Per Bill vill fördjupa sig i den frågan bör han vända sig till finansministern. I mitt intresse ingår naturligtvis att göra det så bra som möjligt för våra högskolor. Då är just konkurrensen ett väldigt viktigt verktyg.

Anf. 94 PER BILL (m):

Herr talman! Följden blir ju att utbildningsministern delar ut små anslag och sedan tar finansministern ut jättehöga hyror. På det sättet kanaliseras dessa pengar tillbaka till statskassan, och plötsligt har universitetet

och högskolan förlorat dessa pengar i stället för att vinna dem genom de ökade anslagen.

Detta medför jättelika problem för universitet och högskolor. Fyra rektorer skrev i en artikel att de beräknade att ungefär 1 miljard för mycket tas ut i hyror. Det tycker jag är en fråga också för utbildningsministern, och inte bara för finansministern.

Anf. 95 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Konkurrensen är viktig, det är mitt angelägnaste budskap. Man bör kunna välja mellan olika hyresvärdar, precis som andra aktörer kan göra t.ex. om de vill expandera.

Det är klart att man ska betala hyra. Jag har förståelse för att högskolorna helst skulle vilja slippa det. De skulle kunna använda pengarna till annat. Men generellt i hela den offentliga sektorn bör det vara en klok hushållning med lokaler.

Vi har sett en väldig expansion på högskoleområdet under de senaste åren, väl finansierad av staten. Ingen regering har satsat så mycket på högre utbildning och forskning som denna regering. Det skiljer sig dramatiskt från tidigare regeringsperioder.

Expansionen har inneburit mycket nybyggen. I nästan varje stad har vi kunnat se hur högskolan har dominerat nybyggnationen. Det är klart att man ska betala hyror för dessa lokaler.

Jag vill gärna att högskolorna mer aktivt försöker att hitta vägar för hur konkurrensen ska ökas och hitta andra hyresvärdar. Där har de mitt fulla stöd.

Samverkan mellan arbetsförmedling och skola

Anf. 96 MARGARETA ANDERSSON (c):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till näringsminister Björn Rosengren. Den handlar om hur man ska få samverkan mellan arbetsförmedlingarna och det vanliga skolsystemet – grundskola, gymnasieskola och komvux – att fungera bättre.

I dag är det endast den som har ett arbetshandikapp som kan ta del av de resurser som finns i skolan. Men om man bara är arbetslös, vilket kan vara handikappande i sig, får man utbilda sig via arbetsförmedlingen som kan köpa upp vissa kurser. Man får alltså inte välja bland hela spektrumet av utbildningar som finns i gymnasieskolan eller på komvux.

Jag skulle vilja se en samverkan där det finns möjlighet att få akasseersättning samtidigt som man tar del av gymnasieskolans eller komvux utbildningsutbud. Kan näringsministern säga någonting om detta? Tänker regeringen vidta sådana åtgärder?

Anf. 97 Näringsministern BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Arbetsmarknadspolitikens roll är att tillföra ny kompetens, att underlätta för människor att byta yrke så att de kommer in på andra jobb eller att stärka människor i det arbete som de har. Adelsmärket i svensk arbetsmarknadspolitik är att den har en sådan flexibilitet och snabbhet att den hela tiden kan möta de stora förändringar som sker.

Prot. 2001/02:61
31 januari

Frågestund

När det gäller den reguljära utbildningen är dess roll att mer planmässigt erbjuda en grundutbildning eller en specialistutbildning, och där går det en gräns. Men man försöker alltmer att föra över människor som behöver en kompetens till det reguljära utbildningssystemet. Kunskapslyftet är ett exempel på detta.

Man kan i dag bedriva universitetsstudier till en viss nivå med hjälp av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Var gränsen ska gå för hur mycket man ska kunna läsa kan alltid diskuteras.

Anf. 98 MARGARETA ANDERSSON (c):

Herr talman! Vi är nog tämligen överens om de saker som näringsministern tar upp här. Men generellt kan man inte erbjuda människor en utbildning så att de får gymnasiekompetens. I dag får det i så fall bli speciella åtgärder.

För min del anser jag att alla människor måste i det närmaste ha rätt till en grundläggande gymnasiekompetens. Många gånger har de människor som blir arbetslösa jobbat i flera år och varit duktiga i det yrke som de har haft, men många yrken försvinner.

I Gislaved finns det inte så många gummifabriker längre nu när Continental försvinner. De som har arbetat där behöver få den grundläggande kompetensen som en gymnasieutbildning innebär.

Vad som behövs är alltså en regelförändring, inte mer pengar och inte mer resurser. Många gånger kan man utnyttja de resurser som redan finns. Det behövs alltså en bredare utbildning än den som erbjuds via arbetsförmedlingen med de tre grundläggande ämnena matematik, engelska och svenska. Kan vi få den regelförändringen?

Anf. 99 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Dessa möjligheter finns redan. Är man arbetslös eller riskerar att bli arbetslös och inte har gymnasiekompetens kan man välja Kunskapslyftet. Som kammaren vet har volymerna varit oerhört stora. De har legat på upp till 100 000 studerande per år. Det är många svenskar, gamla och unga, som har tagit del av Kunskapslyftet.

I Kunskapslyftet har man ett studiestöd som i princip kan sägas vara en studielön – det är alltså bra villkor. Därmed finns det system som matchar varandra. Arbetsmarknadspolitiken är mer riktad och handlar om kortare kompetenslyft och en snabb anpassning till de förändringar som sker. Har man inte gymnasiekompetens är Kunskapslyftet ett utomordentligt medel.

Men generellt sett delar jag uppfattningen att det är viktigt att använda det reguljära skolsystemet – framför allt gymnasium och universitet – och de resurser som finns där för att förstärka individens, människans, roll på arbetsmarknaden.

EU-notifiering av miljöbalken

Anf. 100 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd):

Herr talman! Min fråga gäller vice statsministern.

När Sverige eller andra medlemsstater i EU inför nya lagar eller förordningar måste dessa enligt EU-direktiv först anmälas till EU. Mening-

en är att de andra EU-länderna ska granska de nya reglerna och bedöma om de kan medföra handelshinder.

Även Sverige har denna notifieringsskyldighet. Den återfinns i en förordning för Regeringskansliet. Men Sverige har inte EU-notifierat miljöbalken. Samtidigt jagar man folk som har gjort sig skyldiga till olika förseelser – en del bagatellartade och många som begås omedvetet – enligt miljöbalken.

Min fråga är: Hur kommer det sig att miljöbalken inte har blivit EU-notifierad?

Anf. 101 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s):

Herr talman! Enligt reglerna ska allmänpolitiska frågor ställas till vice statsministern, men den här frågan var så detaljerad att jag inte kan ge något svar. Den måste ställas till en miljöminister som direkt har hand om det området.

Naturhänsyn vid vägbygge

Anf. 102 LENNART KOLLMATS (fp):

Herr talman! Jag har en fråga till näringsministern. Jag tror inte att han har något emot att figurera i TV med tanke på personvalskampanjen när det gäller riksdagskandidaturen.

De pengar som har anslagits till vägarna kommer verkligen att behövas. Samtidigt kan planeringen av en ny väg komma i konflikt med andra intressen. Det kan gälla privatpersoner eller att en väg planeras att gå genom känsliga kulturområden eller naturområden.

Min fråga till näringsministern är: Vilka principiella hänsyn är det rimligt att ta och vilka extrakostnader är rimliga för att skona kultur och natur, även om den nya vägen är mycket välbehövlig?

Anf. 103 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag visste inte att frågestunden var TV-sänd, men jag får tacka så mycket för det. Då kanske jag har chans att bli vald i Norrbotten.

Man måste ta stora hänsyn. Vi har ju miljöbalken. När man ska bygga en väg som är så bred som 18 meter och 1 mil lång eller längre, då ska det automatiskt provas enligt miljöbalken. Det finns också väldigt känsliga områden som måste provas. Vi måste ta stora miljöhänsyn när vi gör stora ingrepp i vår infrastruktur, även om infrastrukturen från rationell synpunkt och samhällsekonomisk synpunkt är riktig. Det får vi betala för, och det gör vi.

Om man jämför hur man byggde vägar förr och i dag har det skett en stor förändring. I dag är vägarna vackrare, och de dras vid sidan av känsliga områden på ett helt annat sätt än vad man gjorde tidigare. Det kostar pengar, och det måste det få göra.

Anf. 104 LENNART KOLLMATS (fp):

Herr talman! Vi har ett tydligt exempel på en sådan konflikt, och det är Tanum och hällristningarna där. Det är inte bara hällristningarna enskilt som är klassade som världsarv, utan det är hela området. Nu finns det en möjlighet att dra E 6 utanför, men det kostar ett antal miljoner

ytterligare. Riksantikvarieämbetet har för övrigt avvisat Vägverkets förslag till vägsträckning i området.

Anser inte näringsministern att det kan vara värt ett antal miljoner att skydda det som har funnits där under 8 000 år och som är ett minne av en svunnen kultur? Jag ställde samma fråga till kulturministern för ett år sedan. Hon svarade att Sverige har åtagit sig att för all framtid bevara de värden som motiverar de svenska områdenas världsarvsstatus och att regeringen inte har för avsikt att frångå detta åtagande. Är det också näringsministerns åsikt att världsarvet i Tanum ska bevaras i dess helhet?

Anf. 105 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Ja, det är det. Men samtidigt vill jag säga att många gånger kan man uppnå både–och, både ta hänsyn till omistliga kulturvärden och samtidigt dra vägar och järnvägar. Det är fråga om en balans.

Jag bedömer att förslaget från Vägverket inte gör intrång på det sätt som uttrycks här när det gäller detta kulturvärde. Men det får vi fortsätta att pröva och föra en diskussion om.

Anf. 106 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Därmed är frågestunden slut. Jag tackar företrädarna för regeringen för att de har kommit hit och svarat på kammarledamöternas frågor.

9 § Svar på interpellation 2001/02:188 om nyföretagandet

Anf. 107 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Inger Strömbom har frågat mig vad jag avser att göra för att stimulera ett ökat nyföretagande.

Den statistik Inger Strömbom refererar till presenteras av nyföretagarbarometern Jobs and Society. Jag vill understryka att den avser antalet nyregistrerade företag, vilket inte är liktydigt med genuint nystartade företag. Ansvarig myndighet för Sveriges officiella nyföretagarstatistik är ITPS, som med hjälp av SCB årligen presenterar statistiken avseende det faktiska nyföretagandet i Sverige. Vi bör alltså vara försiktiga med att tala om ett katastrofläge innan den officiella statistiken för 2001 har publicerats.

Det innebär emellertid inte att vi kan luta oss tillbaka och vara nöjda. Vi känner av en konjunkturavmattning och det innebär naturligtvis risk för ett minskat företagande. Det understryker behovet av fler entreprenörer som kan omvandla goda idéer till nya och växande företag. Detta är en prioriterad fråga för regeringen och Näringsdepartementet.

Regeringens arbete för att främja företagsamhet är i första hand inriktat på att skapa goda ramvillkor för företagandet. Regler ska vara så enkla och ändamålsenliga som möjligt, därför är Simplex arbete prioriterat. Det är också nödvändigt att en effektiv konkurrens råder på olika marknader, så att små företag kan utmana större företag och effekterna kommer konsumenterna till godo.

Arbete pågår inom flera politikområden för att uppmuntra till företagande och underlätta för företagen. Förslag och beslut har redovisats i bl.a. budgetpropositionen för 2002 och propositionen *En politik för till-*

växt och livskraft i hela landet, prop. 2001/02:4. Ett exempel är förslaget till ett flerårigt nationellt entreprenörskapsprogram. Syftet är att skapa ett mer entreprenöriellt klimat, att främja och uppmuntra entreprenörskap, bidra till positiva attityder till entreprenörskap och företagande, samt öka nyföretagandet. Förslag har även lämnats om införande av ett system för mikrolån via ALMI Företagspartner AB, och ökade insatser har annonserats för att främja kvinnors och invandrares företagande samt kooperativt företagande. Genom arbetsmarknadspolitiken satsar regeringen ungefär en miljard kronor per år på stöd till start av näringsverksamhet. År 2000 startades 13 000 företag med hjälp av bidraget.

Näringsdepartementet kartlägger också omfattningen, utvecklingen och varaktigheten av nya former för företagande i gränssnittet mellan egenföretagande och anställning i syfte att beskriva och finna vägar att undanröja de hinder som eventuellt kan finnas för individer som vill gå mellan att vara anställd och att vara företagare.

En av de viktigaste frågorna som går att påverka från politiskt håll när det gäller ett lands förmåga att vara attraktivt för företagande är att förutsättningarna för produktionen med hög kunskapsnivå är god. Enligt en *benchmarking*-rapport från OECD uppvisar Sverige många tecken på att vara kanske världens främsta kunskapsbaserade ekonomi. Sverige är t.ex. det land som, enligt rapporten, satsar mest på forskning, högre utbildning och investeringar i datorprogram mätt i andel av bruttonationalprodukten. T.ex. har Sverige den högsta andelen innovationer samt placerar sig som tvåa när det gäller antalet patentansökningar till EU.

En annan positiv trend vi upplever i Sverige är att eget företagande står högt i kurs bland unga svenskar. En rapport som Svenskt Näringsliv presenterade under förra året redovisar att var fjärde svensk mellan 16 och 25 år hellre startar eget än blir anställd. Det är den högsta siffran bland tio jämförbara EU-länder.

Detta tillsammans med de insatser jag beskrivit ger en positiv bild av företagandet i Sverige. Jag kommer dock att noga följa utvecklingen av såväl det genuina nyföretagande som företagandet i allmänhet.

Anf. 108 INGER STRÖMBOM (kd):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret.

Samtidigt som jag fick det här interpellationssvaret fick jag ett svar på en fråga som jag hade lämnat in till ministern om såddfinansiering. Det intressanta tycker jag är att båda svaren slutar på precis samma sätt: Ministern kommer att följa utvecklingen. Så brukar svaren från Näringsdepartementet låta när man pekar på någon av de många svaga punkterna i den förda politiken. Ett annat välkänt svar från regeringen är att man tillsätter en utredning.

Särskilt nu när vi går mot val sopas den ena svåra frågan efter den andra under mattan för att frågan helst ska vila lugnt över valet. Jag påstår att regeringen nu ägnar sig mer åt förvaltning av det gamla än åt nödvändig utveckling. Men, herr talman, frågan om nyföretagandet och dess minskning är så viktig att vi inte kan sopa den under mattan.

Den utredning som departementet presenterade i går är väl bra till sitt innehåll. Men den är samtidigt ett erkännande av att allt faktiskt inte är så bra som regeringen alltid låter påskina, för det är ingen nyhet att företag- och företagsklimatet måste bli bättre i Sverige. År efter år har vi i

Prot. 2001/02:61
31 januari

Svar på
interpellationer

politiken och från näringslivet ropat efter regelförenklingar, sänkningar av skatter och arbetsgivaravgifter och andra avgifter, rättvis konkurrens och inte minst en attitydförändring, så att fler vågar satsa på att starta företag.

Nyföretagandet minskar kraftigt, det tror jag att vi kan vara överens om. Min interpellation utgår från Jobs and Societys siffror.

De mäter bredare än vad regeringens officiella statistik gör. Men om nu det totala antalet nyregistrerade företag minskar så kan vi nog vara övertygade om att också antalet s.k. genuint nystartade företag minskar.

Förra torsdagen avfärdades här i kammaren Jobs and Societys siffror av ministern. Så sent som i september förra året visade ändå Björn Rosengren i ett frågesvar att han tror på Jobs and Societys statistik. Då skrev ministern att den statistik som presenteras av nyföretagarbarometern Jobs and Society är oroväckande och bör tas på allvar. Vad ska man dra för lärdom av detta? Ibland duger statistiken, ibland inte. Jag menar att sådant inte ger trovärdighet till ministrernas uttalanden.

Kristdemokraterna har en lång rad konkreta förslag som skulle skapa bättre förutsättningar för nyföretagande och tillväxt för de små företagen. Jag hoppas kanske kunna komma tillbaka till dem i mitt nästa inlägg. Jag menar att regeringens förslagslåda när det gäller möjligheten att skapa bättre villkor för nyföretagande är ganska tom. Så jag frågar: Vad gör regeringen mer än "följer utvecklingen", som det står i svaret från departementet? Och vad gör regeringen mer än utreder? När kommer konkreta förslag som öppnar för att fler människor vågar starta företag?

Anf. 109 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Först vill jag säga att jag har stor respekt för Jobs and Society. Jag har också respekt för deras statistik. Men vad jag i all försiktighet och ödmjukhet vill säga är att vi borde avvakta innan vi basunerar ut att det nu är katastrof tills vi har sett den statistik som ändå ger en mer sannfärdig bild. Det är möjligt att den kommer att visa att det långtifrån är bra. Det vill jag erkänna. Men jag tycker att det är felaktigt att nu ta fram vargarna.

När det handlar om näringspolitik har vi ett företagsklimat som vi blir väldigt hyllade för internationellt från OECD och andra. Jag ska inte trötta ut interpellanten med det. Man säger att vi i det här landet är väldigt duktiga på det. Men det är väl så att man aldrig är bra i sitt eget rike.

Jag vill också säga att det handlar väldigt mycket om generella åtgärder. Det handlar självklart om åtgärder som skattepolitik. Det handlar om åtgärder som regionalpolitik. Där har vi nu tagit fram en mängd åtgärder i den regionalpolitiska propositionen. Det handlar om frågor som har att göra med infrastruktur. Infrastrukturen är kanske det viktigaste för regionalpolitiken och företagandet. Det handlar om bra vägar, bra järnvägar. Där har vi en eftersatthet. Det handlar om IT-infrastruktur.

Det handlar också, inte minst, om utbildning. Det är få länder, om något land, som har satsat så mycket på högre utbildning som vi den senaste tiden. Högre utbildning har en oerhört stor betydelse. Det bästa en regering, en stat, kan göra för att tillse att man får en tillväxt där företagandet sedan kan ta vid, är att man kan tillföra kompetenta människor, människor med hög utbildning och en kunskap som är up-to-date etc.

Vi har också vidtagit andra åtgärder. Jag ska ta några punkter. Ett antal seminarier om innovationsklimatet kommer att anordnas under våren. Det här är mycket kopplat till Carl Bennets grupp. Han har tagit fram en grupp där det handlar om att försöka ta fram inom vilka branscher Sverige kan hävda sig med högt kunskapsinnehåll – bioteknik för att nämna någon. Vi kommer att fånga upp det där tillsammans med näringslivet och titta på hur vi kan stärka innovationsklimatet. Till saken hör, ska väl sägas, att vi ligger etta där.

Ett möte med företagare om näringslivsklimatet med inriktning på ungt företagande är bestämt sedan länge. Där kommer vi att träffa Svenskt Näringsliv. Vi träffar dem. Jag vill inte säga att vi är överens, men vi har en dialog som i alla fall är uppskattad från regeringens sida. Skattefrågorna rörande fåmansbolag bevakas med hög prioritet. Det gäller exempelvis 3:12-reglerna om generationsskifte, avkastning i små företag, skalbolagsregler, och pomperipossaeffekter vid överlåtelse av fåmansbolag. Det här kommer att tas upp under 2002.

Vi har Företagarguiden för att underlätta för företagen att hitta rätt information. 24 olika myndigheter deltar i arbetet. Det där är vi klara med.

Entreprenörs- och teknikskolor etableras i ett antal kommuner på samma sätt som vi har fått musikskolor. Mycket av entreprenörskapet handlar faktiskt om attityder. Det handlar om vår skola. Det handlar om Jantelagen, att jag tillåts vara lite annorlunda, att jag tillåts öppna och driva företag och att jag t.o.m. tillåts tjäna pengar och få glädje av det. Det är kanske en av de viktigaste frågorna vad gäller entreprenörskap, och då får man börja i skolan.

Flera statliga aktörer som stöder små och medelstora företags kapitalförsörjning, NUTEK, ALMI, Industrifonden, Norrlandsfonden och Stiftelsen Innovationscentrum, har nyligen enats om att samordna resurserna bättre för att öka effekten av sina insatser. Därtill har Simplexgruppen en stor prioritet när det gäller detta med regelförenkling. Jag ska be att få återkomma till det i mitt nästa inlägg.

Anf. 110 INGER STRÖMBOM (kd):

Herr talman! Jag tackar ministern för detta. Det här handlar om nyföretagande. Det handlar om hur fler människor ska våga starta företag med tanke på hur det ser ut i dag när det gäller regler, när det gäller avgifter, när det gäller krånglighet och när det gäller attityder, som ministern själv sade.

Sedan hänvisar ministern till seminarier tillsammans med väldigt tunga företrädare för näringslivet och de stora företagen. Men det här handlar ju om de små, de som ska starta försiktigt, från början. De kanske ska starta som soloföretagare. Hur ska de våga? Det är ju ofta så företag börjar. Det är det jag tycker att den här diskussionen ska handla om.

Ministern nämnde, tyckte jag, 3:12-reglerna. Det sitter en utredning – jättebra. Men vad jag förstår har utredningen av fåmansbolagsreglerna blivit ordentligt försenad. Regelverket och dess krånglighet identifierades faktiskt som ett oerhört stort problem, och en nackdel för de mindre företagen, redan 1997. Med den takt som utredningen har i dag, och det arbete som följer efter, får vi kanske inte se någon förändring på det här området förrän – kanske – 2004–2005. Jag undrar: Ska det ta sju åtta år

att lösa ett problem som så tydligt är till skada för så många företag, för näringsliv och tillväxt?

Så har vi regelförenklingarna, som ministern nämner, Simplexarbetet. Jag vill mena att tanken med Simplexarbetet är jättebra. Det stöder jag till hundra procent. Men jag menar också att arbetet ju faktiskt går med en snigels hastighet. Under tiden kämpar företagen med krångligheter, med blanketter och med den enorma regelbördan. Och det kommer att vara fler regler under tiden. Många talar om regelinfation.

Man kan undra varför. Jag har hört att många på sistone, när man talar om regelförenklingarna, säger att den politiska styrningen av regelförenklingsarbetet är alldeles för svag. Är det så att tjänstemännen har blivit trötta på tomma löften och inte längre lyssnar när ministrarna talar om det här arbetet? Det händer ju inte så mycket konkret på det här området.

Ända sedan 1993, om vi nu går tillbaka till nyföretagandet och antalet företagare, har faktiskt antalet företagare minskat stadigt enligt en rapport från Svenskt Näringsliv och även en stor internationell rapport. Vi placerade oss på plats 16 av 21 undersökta länder. Sverige hamnade alltså nästan i bottenkiktet. Våra nordiska grannländer ligger klart bättre till liksom de flesta EU-länder. Den rapport som jag har hämtat detta från är Global Entrepreneurship Monitor, en mycket känd undersökning.

Och vad ser vi i dag? Jo, stora företag varslar och nyföretagandet minskar. Jag hoppas ministern märker att jag inte tar i med överord. Jag påstår att nyföretagandet minskar, för det gör det. Oroas inte näringsministern över att nyföretagandet minskar? Varför sker ingenting konkret?

Anf. 111 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Sedan 1996 har det skapats 300 000 nya jobb. Under den borgerliga regimen försvann 450 000 jobb inom industrin. Jag tycker att det talar sitt eget språk.

När det gäller nyföretagandet kan man inte säga annat än att det också har skapats många nya företag under de senaste åren. Sedan är det möjligt, och det vill jag återkomma till, att vi inte har haft samma ökning som tidigare. Det är nog så allvarligt.

Min poäng är att vi har en relativt god tillväxt och att vi har ett relativt bra klimat när det gäller småföretagande. Vi kan nog tala om två frågor.

Den ena frågan handlar om hur de företag som nu finns lever, om de kan expandera och vilka problem de har.

Den andra frågan som jag har förstått att den här debatten skulle handla om gäller att människor inte vill starta eget. Då kan jag bara konstatera att det inte stämmer med de olika bedömningar som har gjorts. Jag kan också konstatera – det kanske inte låter så bra i kristdemokratiska öron – att det bästa medlet att starta eget är nyföretagarstödet, det som ges av AMS. År 2000 startades 10 000 företag med hjälp av detta. Till saken hör också att 70 % av dessa företag lever i fem år. Det finns ingen åtgärd som är så stark som den när det gäller att starta eget.

Men det är möjligt att det behövs andra åtgärder för att de företag som nu är startade ska kunna växa och överleva. Jag menar att det är en fråga som man får lösa successivt. Den klarar vi inte av att lösa med enkla skatter. Michael Treschow, som jag har stor respekt för, säger

också att de enkla svaren om att man genom att sänka en viss skatt och vidta vissa åtgärder inte räcker. Det handlar faktiskt om en helhet.

Då vill jag återkomma till att det handlar om långsiktiga frågor – infrastruktur, utbildning, transporter, kommunikationer, IT. Det har denna regering satsat väldigt mycket på. Den har också gjort regelförenklingar.

Simplex har ju inte somnat in, och tjänstemännen sitter inte där och är trötta på ministrarna. Det är helt enkelt så att Simplex gör ett utomordentligt bra jobb av hög kvalitet. Men det tar sin tid. Man gör bl.a. s.k. konsekvensanalyser av lagar och förordningar som kommer från alla departement. Man tar reda på vilka konsekvenser de får för företagen.

Vi går också ut till verken – Jordbruksverket och många andra statliga verk – och talar om hur de ska förenkla sitt arbete och ta bort onödiga regler. Vi gör också sammanslagningar så att man har samma regelbedömning. Det har också väldigt stor betydelse.

Om man ska starta eget kan man därtill gå in på en portal som finns mellan NUTEK och PRV, Patent- och registreringsverket dit 24 myndigheter är kopplade. Det innebär att jag kan gå in och ställa mina frågor och tala om vad mitt företag ska syssla med. Jag knappar in det, och sedan kan företaget i princip vara startat på eftermiddagen eller efter någon dag. Det är oerhört rationellt.

Vi kommer också att se till att skatten blir förenklad även för småföretagen. Man kan alltså deklarerera via sin dator och få ut det man ska ha. Därtill behöver man nu inte skicka in sin årsberättelse. Den hämtas direkt från PRV. Vi genomför en mängd sådana förenklingar.

Anf. 112 INGER STRÖMBOM (kd):

Herr talman! Jag måste ändå kommentera ett par saker som ministern sade. Ministern talade om att vi har god tillväxt. Vad vet vi om hur tillväxten blev under förra året? Om man läser dagens tidning ser det ju lite illa ut. Utifrån SCB:s siffror lutar det väl åt att tillväxten under förra året stannade på bara 1 %. Men analysen är ju inte klar än. Men det ser inte så bra ut.

När ministern gör en jämförelse och plockar fram en nästan tioårig historia tar jag det som ett bevis på att han kanske börjar sakna argument. Det brukar man ta till när man känner sig trängd och när argumenten tryter. Vad som hände under den borgerliga regeringen ska vi väl inte diskutera i dag. Vi ska väl titta framåt och försöka göra det lättare för människor att våga starta nya företag.

Jag vill tacka för debatten. Jag förstår att ministern själv inte har haft tid att läsa Kristdemokraternas näringspolitiska motion. Den är ganska tjock. Jag förstår också att ministern inte heller har haft tid att läsa den lite tunnare småföretagarmotionen. Jag vill därför överlämna en mycket enkel, trevlig och lättillgänglig broschyr i vilken några av våra konkreta förslag tas upp. Jag hoppas att ministern läser detta och tar till sig det.

I detta lilla häfte skriver vi bl.a.:

Ge oss makt att skapa ett samhälle där det inte är ett helt företag att driva firma, ett samhälle där även företagare behandlas mänskligt, där nyfödda företag får en chans att växa, ett samhälle där det inte är så jobbigt att ordna nya arbeten och ett samhälle där det är idé att vara påhittig.

Prot. 2001/02:61
31 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 113 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Låt mig bara konstatera att det nästan låter som en socialdemokratisk skrift. Det som skiljer oss åt är antagligen vilka medel som vi ska använda för att uppnå dessa mål. Jag ställer mig helt bakom de mål som det har redogjorts för här.

Jag vill avslutningsvis säga att det som ändå har en väldigt stor betydelse när det gäller näringsklimatet är de makroekonomiska frågorna – låg inflation, låg ränta, bra statsfinanser. Det tycker jag ändå att vi har. Sedan är det självklart så att vi måste känna oro över den konjunktursvacka som vi nu ser och hoppas att det ska vända. Sverige är väldigt internationellt beroende, och vi måste med all sannolikhet tillföra nya idéer som handlar om en mängd olika saker för att förbättra näringsklimatet.

Jag vill också ge den erkänslan i inlägget här att det mer handlar om att tala om framtiden än om det som har varit.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2001/02:192 om tågtrafiken mellan Uppsala och Stockholm

Anf. 114 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Mot bakgrund av de stora störningar som drabbade tågtrafiken i Mellansverige från mitten av december förra året till mitten av januari i år har Per Bill frågat mig vilka konkreta åtgärder jag avser att vidta för att tillse att ett dylikt tågkaos inte framgent kommer att drabba tågresenärerna mellan Uppsala och Stockholm.

Jag konstaterar att tågresandet och därmed utnyttjandet av infrastruktur och fordon ökat kraftigt de senaste åren. Detta är mycket positivt men har samtidigt lett till att järnvägssystemet i vissa delar utnyttjas maximalt, vilket leder till att känsligheten för störningar ökar. Det är väsentligt att järnvägssektorn kan leva upp till sitt ansvar att ta hand om sina alltför många resenärer på ett tillfredsställande sätt, annars kommer tågtrafiken att förlora resande igen.

Jag vill därför understryka att även jag är bekymrad över de förseningar som drabbade tågtrafiken under jul-, nyårs- och trettonhelgen. Det är oacceptabelt att resenärerna inte kan lita på tågtrafiken, inte minst under storhelger med mycket resande.

Därför kallade jag till mig ledningen för Banverket, SJ, Tåg i Bergslagen och Tågkompaniet för att informera mig om störningarna och vad som kan göras för att undvika upprepningar.

Den diskussion vi förde visade att de allvarligaste bristerna har legat i informationen till resenärerna, snöröjningen, jourberedskapen och möjligheten att få fordonen reparerade.

Vid mötet uppdrog jag åt Banverket, som har ett övergripande ansvar för järnvägssystemet, att tillsammans med operatörerna återkomma med förslag till åtgärder för att förhindra att liknande problem uppstår igen.

Denna redovisning ska lämnas senast den 15 februari, och avsikten är att man ska presentera förslag till konkreta åtgärder som kan genomföras på kort sikt. Jag vill avvakta med en diskussion om vilka förslag redovis-

ningen kan tänkas innehålla, men jag förutsätter att den innehåller konkreta, kraftfulla åtgärder inom de områden som vid mötet konstaterades ha de största bristerna.

Jag vill i detta sammanhang även framhålla två åtgärder som regeringen vidtagit för att förbättra järnvägens funktionalitet och tillförlitlighet på längre sikt.

För det första antog riksdagen före jul regeringens infrastrukturproposition där 138 miljarder kronor avsätts för investeringar och underhåll av järnvägsnätet, varav nästan 6 miljarder kan användas i närtid. Därigenom kan flaskhalsar och kapacitetsproblem byggas bort, och eftersatt underhåll av infrastrukturen kan börja tas igen.

För det andra har regeringen tillsatt en utredning som bl.a. ska se över myndighetsstrukturen och ansvarsfördelningen inom sektorn i syfte att öka effektiviteten och höja kvaliteten. Utredningen ska ha utgångspunkt i konsumentperspektivet.

Jag kan försäkra Per Bill att jag ser mycket allvarligt på störningarna i tågtrafiken och att jag kommer att följa frågan noga.

Anf. 115 PER BILL (m):

Herr talman! Jag vill tacka för ett föredömligt snabbt svar på min interpellation. Det tog knappt en vecka.

Herr talman! När det snöar i Stockholm rycker Bosse Ringholm ut som en bandhund, och precis allting är Moderaternas fel. När det samtidigt snöar på järnvägen mellan Uppsala och Stockholm är det alldeles tyst från Bosse Ringholms sida. Kanske beror det på att både Banverket och SJ sorterar under regeringen och att man är mindre intresserad av att kräva något politiskt ansvar då.

Jag hade tänkt hålla debatten på lite högre nivå än den som Bosse Ringholm lägger sig på. Jag har låtit utredningstjänsten ta reda på hur tågtrafiken såg ut. Idén var att titta närmare på just tiden 15 december–15 januari. Tyvärr klarade inte SJ av detta. Däremot har vi fått statistik för hur det har sett ut i pendeltrafiken mellan Uppsala och Stockholm under själva december. De här siffrorna handlar om hela december.

Trafikerar gör dels Uppsalapendeln, dels Svealandsbanan. Om man tittar på det totala antalet avgångar för Uppsalapendeln är det ungefär 1 170 stycken. Där har ungefär 10 % av alla tågen ställts in, ungefär 40 % av alla tågen är försenade, och grovt försenade, dvs. mer än 15 minuter försenade, är drygt 10 %.

Om man tittar på samma siffror för Svealandsbanan ser man att ungefär 5 % av tågen är helt inställda, 55 % av tågen är försenade och nästan 18 % av tågen är grovt försenade.

Det här innebär totalt att drygt 60 % av alla tågen under hela december är inställda eller försenade.

Herr talman! I näringslivet brukar man prata om noll fel. Vi politiker brukar hålla oss med nollvisioner. Men de stackars pendlarna mellan Stockholm och Uppsala har fått dras med 50–60 % fel när det snöar. Det här är då bara under december.

Om man försöker gissa hur det såg ut, dvs. att nästan alla de riktigt stora störningarna låg under de sista tio dagarna i december, kommer man upp i siffror som säger att ungefär 20–30 % av alla tågen var inställda och 20–30 % var grovt försenade. När jag försökte räkna bak-

Prot. 2001/02:61
31 januari

*Svar på
interpellationer*

länges kom jag fram till att över 100 % av alla tågen hade någon försening, vilket nog betyder att ganska många tåg var försenade under resten av december också, enligt SJ.

Jag tycker att man måste titta på det här både kortsiktigt och långsiktigt. Kortsiktigt tycker jag att regeringen såsom ägare av SJ och Banverket borde se till att det införs en resegaranti. Jag tycker faktiskt att man ska göra som flera privata företag, se till att den blir retroaktiv, att de som har drabbats av så här stora förseningar under december och januari ska få förlängt månadskort med en månad. Har man ett årskort ska det gälla för 13 månader.

Sedan får man väl kortsiktigt också se till att det kommer bussar så fort det börjar snöa och att resenärerna om tåget är mer än en kvart försenat har rätt att ta taxi. Det tror jag kortsiktigt är vad man borde göra.

Långsiktigt tror jag att vi behöver bättre konkurrens och kanske också se till att snabbspåret som i dag går mellan Stockholm och Arlanda går hela vägen till Stockholm.

Anf. 116 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Får jag börja med att säga att den statistik som Per Bill har redovisat här visar att förhållandet är oacceptabelt. Jag tycker det.

Nu kan man säga att det finns vissa förmildrande faktorer. Det är väderet. I vissa fall får tågen problem. Så har det alltid varit under svåra väderleksförhållanden. Men man kan också säga att det inte var värre vissa dagar än att tågen skulle ha gått och gått i tid. Jag delar den uppfattningen.

Man har haft otur i den meningen att man har köpt in ny materiel som har visat sig inte klara av vintern. Vi som är lite till åren minns att det har man nästan alltid gjort. Om vi ser tillbaks på tillfällena då man har köpt ny materiel har det alltid varit vintrar, fem, tio och tjugo år tillbaks, då de nya tågen inte har gått. Det är inget nytt. Men det är ingen förklaring.

Det enda jag kan försvara Bosse Ringholm med är att Stockholms lokaltrafik inte går oberoende av om det är vackert eller dåligt väder. Hade vi fått statistik på det hade den varit avsevärt värre. Men detta är självklart inget försvar.

Nu har vi tillsatt förre moderatledaren Ulf Adelsohn att leda SJ. Han har tidigare varit kommunikationsminister, och jag har stora förväntningar. Varför säger jag det? Jo, därför att jag i egenskap av ägare och företrädare för staten självklart har ett ansvar för att dra upp de övergripande riktlinjerna för verksamheten samt tillsätta styrelsen. Då har jag tillsatt Ulf Adelsohn.

När det kommer till det operativa utförandet av verksamheten är det faktiskt SJ:s styrelse och ledning som har ansvaret. Jag har alltså svårt att här i kammaren debattera om tåg går i tid, när de går osv. Men det är klart att tågen ska gå och de ska gå i tid. Därtill måste vi som ägare ge styrelsen möjligheter.

Som jag sade tidigare har jag gett Banverket ett uppdrag. Banverket är sektorsansvarigt och många av de problem som har uppkommit på vintern får man nog i alla fall delvis rulla på Banverket. Det handlar om jourhållning. Det handlar om snöröjning av växlar och att hålla dem torra. Nu förväntar jag mig att Banverket ska komma med konkreta förslag.

Järnvägen är i mångt och mycket avreglerad. SJ:s marknadsandel är runt 70 %, men av antalet tågresor som görs under ett år görs endast ca 40 % med SJ. Det har väldigt mycket att göra med att Stockholms lokaltrafik ligger utanför SJ. Det är där vi har flest passagerare, men det är också där vi kanske har mest problem.

Med det menar jag att ett tungt ansvar självklart ligger på alla dessa aktörer. Men det stora ansvaret är sektorsmyndighetens, i det här fallet Banverket. Jag förväntar mig nu att få rapporter och ska be att få återkomma om vilka åtgärder jag tycker att man måste vidta.

Jag kan också i det här inlägget avslutningsvis säga att om man går tillbaka fem sex år kan man se att det gjordes en hel del missbedömningar inom SJ när det gällde att köpa ny materiel. Det kan bara ledningen ta på sig. Det kan jag inte skylla ens på den borgerliga regeringen, om den nu var inblandad i detta. Man ägnade sig så mycket åt andra affärer att man liksom glömde bort att hantera och köpa materiel.

Nu finns det nästan inte materiel att få tag i. Även om man har pengar och kan köpa så tar det tid. Nu har man inhandlat ny materiel för SJ:s del för 2,5–3 miljarder. Det kommer vi inte att se resultat av förrän tidigast 2003 eller 2004.

Anf. 117 PER BILL (m):

Herr talman! Vädrret är en förmildrande omständighet. Ja, det kan jag också tycka. Men då tycker jag också att det ska gälla dem som jobbar i Stockholms stadshus och dem som jobbar i Stockholms läns landsting. Det var ett av de värsta oväder vi har drabbats av i mannaminne. Riktigt full kapacitet för att klara allting dag ett har vi inte.

Herr talman! En ny klok ordförande för SJ som är moderat är jättebra, men han kan aldrig ersätta någonting mycket bättre, dvs. en riktigt god konkurrens. Långsiktigt är en ökad konkurrens en av de saker som verkligen skulle kunna vara bra för Uppsalapendlarna. Uppsalapendlarna är inte en liten grupp. De är ungefär 10 000. Varje gång som ett enda tåg är försenat drabbas ungefär 3 000 personer om förseningen sker i rusningstid på morgonen. Det är inte några små resandeskaror.

För många var det allra mest frustrerande, bortsett från att de inte kom hem till familjen, till arbetet eller missade flygplanet eller något annat, att informationen var så otroligt dålig. Jag trodde att SJ var på rätt väg. Jag tycker att SJ:s trafikinformation på Internet normalt brukar vara bra. När jag går upp på morgonen i Uppsala tittar jag efter på Internet om det lyser rött eller blått, dvs. går i tid, på avgångarna.

Men under denna tid har ingenting av detta fungerat. Allra värst drabbade har de varit som har tagit sig ned till stationen. De har fått stå och frysa i timmar och springa likt horder mellan olika spår. Det kan komma upp siffror om att det äntligen kommer ett tåg till spår 5. Efter tio minuter visar det sig att det var ett spöktåg som aldrig fanns. Helt plötsligt dyker det upp annan information om att det kommer ett annat tåg på någon av de andra spåren. Då springer alla dit. Sedan kommer inte det tåget heller. När detta har skett i en timma eller två önskar man att man tagit bussen, en taxi eller gått hem och tagit bilen.

Den extra frustrationen har gällt att det har varit så oerhört dåligt med informationen. Det är förvånande att det inte har gått att snabbare få någon pejl på vilka tåg som inte kommer att gå alls, vilka som kommer

att vara minst en kvart försenade och vilka som det finns en hygglig chans att komma med på om man står och fryser tillräckligt länge på perrongen. Det var det man fick göra om man över huvud taget ville komma på tågen eftersom människorna stod packade som sillar på tågen.

Ministern sade att materielen utnyttjas maximalt. Kanske är det det som vi Uppsalapendlare ser när vi ser att det är dubbelt så många inställda pendeltåg till Uppsala, dvs. de tåg som går bara mellan Stockholm och Uppsala, ungefär 10 %, medan när det gäller den längre sträckningen för Svealandsbanan är bara hälften så många tåg inställda. Uppsalapendlarna är ju s.k. *cash cows* för SJ. Är det de som blir av med tågen först när det fattas materiel?

Anf. 118 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag börjar med frågan om konkurrensen. Vi har en mer avreglerad järnväg i Sverige än i de flesta länderna i Europa. Den är separerad så att Banverket sköter banan, och för de icke lönsamma sträckor som SJ vill avstå används en speciell upphandlingsteknik för att ta in andra aktörer. SJ har ungefär 40 % av tågresenärerna, och 60 % ligger på andra aktörer.

Någon konkurrens lik den i Storbritannien kommer vi icke att ha. Där har man också återtagit att lägga ut banan för privatisering och konkurrens.

Det är dessvärre Banverket som är ytterst ansvarigt för informationen. Jouren vid fel på rälsar och i växlar ligger på Banverket. Snöröjningen ligger på Banverket. Mycket av Uppsalapendelns problem var de tre faktorerna, dvs. jouren, informationen och snöröjningen. Det var där det sade stopp. Sedan fanns det materiel som inte var så fullvärdiga som de borde vara.

Jag vågar säga att med hjälp av nya åtgärder från Banverket och att vi får bättre kontroll över SJ kommer detta att fungera bättre framdeles. Riktigt bra kommer det inte att fungera förrän vi har byggt ut spårkapaciteten. Jag tänker på när man ska åka längre än Uppsala vidare mot Gävle och norrut. Där är det bitvis dålig spårkapacitet. Där räcker inte spårkapaciteten till även om vi skulle klara jour, information och få bättre materiel.

Det handlar bl.a. om att öka spårkapaciteten. Det är fråga om gamla försyndelser. Nu har vi också avdelat pengar och angivit en stark och tung inriktning. Det handlar om att få en bättre ordning i fråga om jour, information och snöröjning. Det handlar också om att SJ får ny materiel och på längre sikt upphandlar ytterligare ny materiel. Det kommer att bli bra, men det kommer att ta lite tid. Vi gör nu de korta och snabba åtgärderna när det gäller det som *var* den största synden, dvs. jour, snöröjning och information.

Anf. 119 PER BILL (m):

Herr talman! Det är korta och snabba saker för att få en förbättring. Jag är ganska övertygad om att det enskilt bästa är att sätta en ekonomisk press på SJ och Banverket, dvs. en typ av resegaranti.

Där vill jag ha ett svar från näringsministern om han inte tycker att det är rimligt att de som har stått och väntat två, tre och fyra timmar dag efter dag i halva december och halva januari får sitt månadskort eller

årskort förlängt en månad eftersom man inte borde ta betalt för så usel service?

Jag vet att vi har en viss konkurrens. Jag tror att banverksmodellen är bra, och det är många utländska politiker som är intresserade av den. Men vi behöver mer konkurrens. I Uppsala är konkurrensen på spåret obefintlig. Det är därför jag hoppas att vi får ett snabbtåg för sträckan Stockholm–Arlanda–Uppsala.

Om Banverket är den största av bovarna är det kanske Banverket som ska ersätta SJ så att SJ kan betala ut en resegaranti och ge en extra månad i kompensation för tågpendlarna. Det tror jag att de vill ha, och de är dessutom väl värda det. Kanske skulle Banverket då krama om tågpersonalen, som ofta gör ett utmärkt jobb men som får ta emot oerhört mycket ovet från arga, frusna passagerare när de hittar någon som får vara delansvarig för detta kaos.

Anf. 120 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Resegarantin är en fråga som diskuteras och avgörs inom SJ:s styrelse. Jag vill be Per Bill att ta kontakt med den nya ordföranden för att bedöma frågan om retroaktiv återbetalning. Han lär väl inte vara okänd för Per Bill.

Banverket gör ett utomordentligt bra arbete. Det är en oerhört professionell organisation med en kunnig ledning. När det gäller vintern har det framkommit att jour, information och snöröjning inte har varit bra.

Jag kan nämna att avreglering och konkurrens kan gå lite för långt. Vid verkstaden i Haga finns det tre entreprenörer som ska skotta. Det är tre olika huvudmän. De har inte riktigt kommit överens om när och hur de ska skotta. När tågen skulle repareras kom de inte in, och när de skulle åka därifrån kom de inte ut. Det har varit en för hård konkurrens om snöskottningen. Nu har det förändrats, så nu ska även detta klaras.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2001/02:193 om vindkraftens framtid

Anf. 121 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Ingegerd Saarinen har ställt ett antal frågor till mig vad gäller vindkraftens framtid. Den första frågan handlar om vilka åtgärder jag avser att vidta för att Sverige ska kunna leva upp till målsättningarna i EG-direktivet (2001/77/EG) avseende ökning av andelen förnybar elproduktion. Den andra gäller vilket kompletterande stöd jag överväger att införa för att garantera att inte de ekonomiska villkoren för vindkraften drastiskt försämras, och den fortsatta utbyggnaden därmed avstannar, om och när ett certifikatsystem eventuellt införs. Den sista frågan gäller vilka åtgärder jag avser att vidta för att garantera långsiktigt stabila förutsättningar för den fortsatta utbyggnaden av vindkraft i Sverige.

I Regeringskansliet bereds för närvarande en energiproposition, vilken regeringen avser att överlämna till riksdagen i mars. I propositionen kommer förutsättningarna för den förnybara elproduktionen att konkretiseras. Detta inkluderar således även vindkraften.

Prot. 2001/02:61
31 januari

*Svar på
interpellationer*

Ingegerd Saarinen's interpellation handlar om frågor som kommer att behandlas i energipropositionen. Då denna bereds inom Regeringskansliet kan jag tyvärr inte besvara frågorna i dag.

Anf. 122 INGEGERD SAARINEN (mp):

Herr talman! Jag vill tacka näringsminister för svaret, även om det inte innehöll så mycket.

EU:s medlemsländer enades nyligen om gemensamma mål för utbyggnad av förnybar elproduktion. Enligt EG-direktivet om förnybar energi som trädde i kraft den 27 september förväntas Sverige fram till 2010 öka andelen förnybar el från 49 till 60 %, vattenkraften inräknad. Omräknat i terawattimmar innebär det att årsproduktionen för förnybar el måste öka med 25 terawattimmar. Det här är ett riktvärde, och varje land ska komma in med nationella mål under 2002. Men det anges tydligt att riktvärdena i direktivet ska vara vägledande när nationella mål fastställs.

Med det förslag som Elcertifikatutredningen har lagt beräknas den förnybara elproduktionen i Sverige öka med ca 10 terawattimmar fram till 2010, dvs. mindre än hälften av vad som anges i EG-direktivet. Det är nödvändigt att förändringen i målsättning mellan Elcertifikatutredningen och propositionen blir stor.

Även om ministern inte kan uttala sig om exakt hur metoderna ska se ut i Sverige för hur vi ska nå EU:s målsättning om 60 % förnybar el, inräknat vattenkraften, till 2010 antar jag att ministern kan tala om huruvida Sveriges målsättning kommer att vara att nå upp till EU:s målsättning på området.

Jag vill därför fråga om ministrernas målsättning kommer att vara att Sverige ska nå upp till EU:s målsättning för Sveriges andel förnybar el: Blir ökningen, jämfört med 1997, 25 terawattimmar förnybar el, eller blir det bara det som föreslås i utredningen, 10 terawattimmar?

Anf. 123 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Får jag börja med att säga att enligt direktivet om främjande av el producerad från förnybara energikällor ska Sverige, som det sägs här, senast den 27 oktober i år anta och offentliggöra en rapport med nationella vägledande mål för den framtida användningen av el producerad från förnybara energikällor. I rapporten ska då redogöras för de åtgärder som har vidtagits och som planeras på nationell nivå för att uppnå dessa nationella vägledande mål.

Som jag sade återkommer vi med denna fråga i den energipolitiska propositionen. Jag kommer då att ta upp det senare. Eftersom vi bereder ärendet förhandlar vi också med våra samarbetspartier i energifrågor, dvs. Vänsterpartiet och Centerpartiet.

Övriga frågor som ingår i det här direktivet, såsom ursprungsmärkning och nätfrågor, kommer att utredas i särskild ordning innan regeringen presenterar förslag på hur direktivet ska genomföras.

Ingegerd Saarinen uttrycker farhågor för att investeringar i vindkraft kommer att avstanna när systemet med elcertifikat införs. Det framgår tydligt i interpellationen. Vi känner till de farhågor som framförs. Bl.a. i de remissvar som vi har fått in uttrycks detta starkt.

Jag kan säga att regeringen diskuterar utformningen av en möjlig kompletterande övergångslösning för vindkraften i den energipolitiska

propositionen. Jag kan dock inte närmare kommentera detta, eftersom propositionen är under beredning.

Regeringen har givit uppdrag åt Naturvårdsverket, Boverket, Riksantikvarieämbetet och Svenska Kraftnät när det gäller olika åtgärder som handlar om vindkraftens fortsatta utbyggnad, och jag skulle vilja kort redogöra för detta. Det handlar om att ta fram underlag och om förutsättningar för en storskalig etablering av vindkraft i havs- och fjällområden. Regeringen avser dessutom att ge ytterligare uppdrag.

Naturvårdsverkets uppdrag är att beskriva naturvårdens intressen avseende utsjöbankar och att prioritera bankarna med avseende på deras naturvärde. Naturvårdsverket ska också belysa vilken ytterligare kunskap som behövs för att från naturvårdssynpunkt bedöma förutsättningarna för storskalig etablering av vindkraft inom olika havsområden. Vidare ska verket föreslå undersökningsprogram avseende vindkraftsparkers effekter på naturmiljön i havsområden. Redovisningen avser naturvårdens intressen. Det skedde i december. I februari redovisas arbetet med att föreslå undersökningsprogram.

Boverket ska redovisa ett planerings- och beslutsunderlag som visar de övergripande förutsättningarna för storskalig utbyggnad av vindkraftsanläggningar i havs- och fjällområden. I uppdraget ingår att utveckla en applikation för digital analys och geografidatametoder för att illustrera vindkraftsparkers påverkan i olika typer av landskap.

Riksantikvarieämbetet ska, som ett led i en redovisning av förutsättningarna för storskalig utbyggnad av vindkraftsanläggningar i havs- och fjällområden, beskriva kulturmiljövårdens intressen med avseende på vindkraftens inverkan på kulturlandskapet. Riksantikvarieämbetet ska redovisa arbetet med att beskriva kulturmiljövårdens intressen senast den 15 februari.

Regeringen har uppdragit åt Svenska Kraftnät att redovisa effekterna av en storskalig utbyggnad av vindkraften i havs- och fjällområden etc.

Jag vill ändå redovisa detta att vi har en oerhörd aktivitet när det gäller vindkraften. Hur det här sedan kommer att hanteras när det gäller de gröna certifikaten vill jag återkomma till, eftersom vi ännu inte är riktigt klara med denna proposition.

Anf. 124 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! De saker som näringsministern nu har redovisat är mycket bra. Jag hoppas att det betyder att vindkraften inte överges nu i och med den proposition som kommer. Men det är ju oroande för oss som bara har tillgång till utredningen och även har läst de remissvar på den som har kommit in.

Utredningens uppdrag var egentligen att ge stabila villkor för förnyelsebar energi, t.ex. vindkraft. Men enligt de remissyttranden som har kommit in ser det inte alls ut som att det är det utredarna har försökt uppnå.

Energimyndigheten skriver t.ex. att det är sannolikt att investeringar i nya vindkraftverk kommer att upphöra under några år om det föreslagna certifikatsystemet genomförs och ersätter nu gällande stödformer.

Samma uppfattning har Naturvårdsverket, som skriver att utan annat stöd än certifikaten kommer ny vindkraft och annan ny teknik troligen att

Prot. 2001/02:61
31 januari

Svar på
interpellationer

ha svårt att komma in i systemet under de 5–10 första åren av certifikat-handeln.

Det låter mer eller mindre som ett tvärstopp för vindkraft. Det är mycket bekymmersamt.

Även Naturskyddsföreningen, Lunds tekniska högskola, Chalmers och vindkraftens branschorganisationer betonar i sina remissvar att utbyggnaden av vindkraft, liksom all annan nyetablering av förnybar elproduktion, riskerar att bromsas upp eller helt avstanna om Elcertifikatutredningen blir verklighet.

Likaså har finansiärerna, bankerna, börjat backa inför dem som vill ta lån för att klara nybyggnader.

Det finns anledning att vara väldigt orolig, om propositionen inte blir någonting helt annat. Jag skulle önska att ministern kunde ge någon signal om det är propositionens 10 terawattimmar nytt eller om det är EU-direktivets 25 terawattimmar som kommer att bli vägledande.

Anf. 125 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag upprepar än en gång att regeringen diskuterar utformningen av en möjlig kompletterande övergångslösning för vindkraften i den energipolitiska propositionen. Jag kan dock inte närmare kommentera detta eftersom propositionen är under beredning.

Det är gängse regel att man inte informerar förrän man lägger fram propositionen. Det gör jag tillsammans med Vänsterpartiet och Centerpartiet. Därför vill jag återkomma till detta.

Anf. 126 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Jag hoppas ändå att vindkraften inte stoppas. Näringsministern har gjort många positiva uttalanden tidigare om att det är viktigt. Vid flera tillfällen har regeringen uttalat sig positivt om vindkraftens framtid.

Näringsministern själv sade vid invigningen av den havsbaserade vindkraftsparken Utgrunden i Kalmarsund den 21 mars 2001 att utvecklingen av ny teknik för att tillvarata vindkraften är viktig och att det är minst lika viktigt att det skapas långsiktigt stabila förutsättningar för den fortsatta utbyggnaden av vindkraft i Sverige.

I DN från den 9 mars 2001 står det att näringsministern säger att vindkraftsutbyggnaden till havs och till fjälls bör kunna innebära 10 eller ända upp till 20 terawattimmar.

Mot bakgrund av det hoppas jag ändå livligt att vindkraftens tid inte är förgången i Sverige.

Anf. 127 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Jag har stor tilltro till vindkraften. Jag tror att den kommer att kunna utvecklas bra i Sverige. Än en gång: Hur det ska gå till och hur vi ska gardera oss när det gäller vindkraften under den övergångsperiod då vi inför dessa certifikat vill jag återkomma till.

Överläggningen var härmed avslutad.

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2001/02:57 till lagutskottet

Förslag

2001/02:RR14 till konstitutionsutskottet

13 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2001/02:63 De nya läkemedelsförmånerna

2001/02:So17 av Kenneth Johansson m.fl. (c)

2001/02:So18 av Margit Gennser (m)

2001/02:So19 av Chris Heister m.fl. (m)

2001/02:So20 av Carl-Axel Johansson (m)

2001/02:So21 av Helena Hillar Rosenqvist och Kerstin-Maria Stal-
in (mp)

2001/02:So22 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp)

2001/02:So23 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd)

med anledning av förs. 2001/02:RR12 Riksdagens revisorers förslag
angående statens ändamålsfastigheter – hyressättning och förvaltning

2001/02:Fi8 av Per Bill m.fl. (m)

2001/02:Fi9 av Mats Odell m.fl. (kd)

med anledning av förs. 2001/02:RR13 Riksdagens revisorers förslag
angående efterkontroll av förtidspensioner

2001/02:Sf20 av Désirée Pethrus Engström m.fl. (kd)

14 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 31 januari

2001/02:218 av *Roy Hansson* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Elevers rätt att välja skola

2001/02:219 av *Per Landgren* (kd) till utbildningsminister Thomas
Östros

Terapeutisk kloning

2001/02:220 av *Anna Kinberg* (m) till statsrådet Britta Lejon

Posten AB:s monopol på poströstning

2001/02:221 av *Stefan Hagfeldt* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Småföretagsdelegationens förslag till förenklingsregler

2001/02:222 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Polissituationen i Stockholm
2001/02:223 av *Ewa Thalén Finné* (m) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Tredimensionell fastighetsbildning

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 februari.

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 31 januari

2001/02:633 av *Jan-Evert Rådström* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Taxiutredningen
2001/02:634 av *Ulla Hoffmann* (v) till justitieminister Thomas Bodström
Barnäktenskap
2001/02:635 av tredje vice talman *Rose-Marie Frebran* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Religionsfrihet vid ingående av äktenskap
2001/02:636 av *Fanny Rizell* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Övertagande av godmanskap
2001/02:637 av *Johan Pehrson* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
GPS för larpaketen
2001/02:638 av *Amanda Agestav* (kd) till justitieminister Thomas Bodström
Närpolis i Trångsund-Skogås
2001/02:639 av *Margareta Cederfelt* (m) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Skatteutjämningen

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 februari.

16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 31 januari

2001/02:575 av *Maggi Mikaelsson* (v) till miljöminister Kjell Larsson
Ersättning för skada orsakad av björn
2001/02:579 av *Elizabeth Nyström* (m) till justitieminister Thomas Bodström
God man

2001/02:591 av *Mikael Oscarsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Nyföretagande

2001/02:592 av *Lennart Bolander* (m) till näringsminister Björn Rosengren

Infrastrukturen i Västernorrlands län

2001/02:593 av *Owe Hellberg* (v) till näringsminister Björn Rosengren

Bredbandsutbyggnaden

2001/02:594 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ingela Thalén

Adoptionslagstiftningen

2001/02:596 av *Birgitta Sellén* (c) till statsrådet Lars-Erik Lövdén

Bostadsbolag

2001/02:597 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till statsrådet Lars-Erik Lövdén

Snickeriföretag

2001/02:598 av *Elizabeth Nyström* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Egendomsskyddet

2001/02:599 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till justitieminister Thomas Bodström

Lagen mot barnpornografi

2001/02:608 av *Jan Erik Ågren* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Nyföretagandet

2001/02:609 av *Magnus Jacobsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Bromma flygplats

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 februari.

17 § Kammaren åtskildes kl. 16.02.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.50,

av förste vice talmannen därefter t.o.m. 11 § anf. 123 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

Prot. 2001/02:61
31 januari

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
3 § Svar på interpellation 2001/02:190 om Lunds universitets historiska museum	1
Anf. 1 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	1
Anf. 2 ULF NILSSON (fp)	2
Anf. 3 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	3
Anf. 4 ULF NILSSON (fp)	3
Anf. 5 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	4
Anf. 6 ULF NILSSON (fp)	5
Anf. 7 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	5
4 § Svar på interpellation 2001/02:185 om genderperspektiv på krishantering	5
Anf. 8 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	5
Anf. 9 BERIT JÓHANNESSEN (v)	7
Anf. 10 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	8
Anf. 11 BERIT JÓHANNESSEN (v)	9
Anf. 12 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	9
Anf. 13 BERIT JÓHANNESSEN (v)	10
5 § Svar på interpellation 2001/02:189 om minerallagen	11
Anf. 14 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	11
Anf. 15 HARALD BERGSTRÖM (kd)	11
Anf. 16 ÅKE SANDSTRÖM (c)	12
Anf. 17 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	12
Anf. 18 HARALD BERGSTRÖM (kd)	13
Anf. 19 ÅKE SANDSTRÖM (c)	14
Anf. 20 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	14
Anf. 21 HARALD BERGSTRÖM (kd)	15
Anf. 22 Statsrådet ULRICA MESSING (s)	15
6 § Svar på interpellation 2001/02:186 om Tidningstjänst AB	15
Anf. 23 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	15
Anf. 24 ÅKE SANDSTRÖM (c)	17
Anf. 25 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	18
Anf. 26 ÅKE SANDSTRÖM (c)	18
Anf. 27 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	19
Anf. 28 ÅKE SANDSTRÖM (c)	20
Anf. 29 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	21
7 § Svar på interpellation 2001/02:187 om Samhall	21
Anf. 30 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	21
Anf. 31 ROSITA RUNEGRUND (kd)	22
Anf. 32 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	23
Anf. 33 RUNAR PATRIKSSON (fp)	23
Anf. 34 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	24
Anf. 35 ROSITA RUNEGRUND (kd)	25
Anf. 36 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	26

Anf. 37 RUNAR PATRIKSSON (fp)	27
Anf. 38 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	27
Anf. 39 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	28
Anf. 40 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	29
Ajournering.....	29
Återupptagna förhandlingar	29
8 § Frågestund.....	29
Anf. 41 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	29
<i>Betyg i grundskolan</i>	<i>30</i>
Anf. 42 MARIA LARSSON (kd).....	30
Anf. 43 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	30
Anf. 44 MARIA LARSSON (kd).....	30
Anf. 45 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	30
<i>Tågtrafiken.....</i>	<i>31</i>
Anf. 46 PER WESTERBERG (m)	31
Anf. 47 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	31
Anf. 48 PER WESTERBERG (m)	31
Anf. 49 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	32
<i>Företagsflykten</i>	<i>32</i>
Anf. 50 LARS LEIJONBORG (fp)	32
Anf. 51 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	32
Anf. 52 LARS LEIJONBORG (fp)	32
Anf. 53 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	33
<i>Turkiets möjligheter till EU-medlemskap</i>	<i>33</i>
Anf. 54 MARIANNE JÖNSSON (s).....	33
Anf. 55 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	33
Anf. 56 MARIANNE JÖNSSON (s).....	33
Anf. 57 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s).....	34
<i>Fysisk aktivitet i skolan.....</i>	<i>34</i>
Anf. 58 ÅKE SANDSTRÖM (c).....	34
Anf. 59 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	34
Anf. 60 ÅKE SANDSTRÖM (c).....	34
Anf. 61 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	35
<i>Artilleriet i Försvarsmakten.....</i>	<i>35</i>
Anf. 62 RUNAR PATRIKSSON (fp)	35
Anf. 63 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	35
Anf. 64 RUNAR PATRIKSSON (fp)	36
Anf. 65 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	36
<i>Forskningsstiftelser.....</i>	<i>36</i>
Anf. 66 BEATRICE ASK (m).....	36
Anf. 67 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	36
Anf. 68 BEATRICE ASK (m).....	37
Anf. 69 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	37
<i>Matpriserna i Sverige</i>	<i>37</i>
Anf. 70 HILLEVI LARSSON (s).....	37
Anf. 71 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	38
Anf. 72 HILLEVI LARSSON (s).....	38
Anf. 73 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	38

<i>Bredbandsutbyggnaden</i>	39
Anf. 74 OWE HELLBERG (v)	39
Anf. 75 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	39
Anf. 76 OWE HELLBERG (v)	39
Anf. 77 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	40
<i>Efterlevnaden av EG-domstolens domar i Turkiet</i>	40
Anf. 78 GÖRAN MAGNUSSON (s)	40
Anf. 79 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	40
<i>Barngruppernas storlek i förskolan</i>	41
Anf. 80 YVONNE ANDERSSON (kd)	41
Anf. 81 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s)	41
Anf. 82 YVONNE ANDERSSON (kd)	41
Anf. 83 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s)	42
<i>Satsningar på väg 50 i Dalarna</i>	42
Anf. 84 KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	42
Anf. 85 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	42
Anf. 86 KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	43
Anf. 87 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	43
<i>Barnens arv vid beräkning av bostadsbidrag</i>	43
Anf. 88 ANNELIE ENOCHSON (kd)	43
Anf. 89 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	43
Anf. 90 ANNELIE ENOCHSON (kd)	44
Anf. 91 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	44
<i>Akademiska Hus</i>	44
Anf. 92 PER BILL (m)	44
Anf. 93 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s)	44
Anf. 94 PER BILL (m)	44
Anf. 95 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s)	45
<i>Samverkan mellan arbetsförmedling och skola</i>	45
Anf. 96 MARGARETA ANDERSSON (c)	45
Anf. 97 Näringsministern BJÖRN ROSENGREN (s)	45
Anf. 98 MARGARETA ANDERSSON (c)	46
Anf. 99 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	46
<i>EU-notifiering av miljöbalken</i>	46
Anf. 100 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd)	46
Anf. 101 Vice statsminister LENA HJELM-WALLÉN (s)	47
<i>Naturhänsyn vid vägbygge</i>	47
Anf. 102 LENNART KOLLMATS (fp)	47
Anf. 103 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	47
Anf. 104 LENNART KOLLMATS (fp)	47
Anf. 105 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	48
Anf. 106 FÖRSTE VICE TALMANNEN	48
9 § Svar på interpellation 2001/02:188 om nyföretagandet	48
Anf. 107 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	48
Anf. 108 INGER STRÖMBOM (kd)	49
Anf. 109 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	50
Anf. 110 INGER STRÖMBOM (kd)	51
Anf. 111 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s)	52

Anf. 112 INGER STRÖMBOM (kd)	53	Prot. 2001/02:61
Anf. 113 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	54	31 januari
10 § Svar på interpellation 2001/02:192 om tågtrafiken		
mellan Uppsala och Stockholm	54	
Anf. 114 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	54	
Anf. 115 PER BILL (m).....	55	
Anf. 116 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	56	
Anf. 117 PER BILL (m).....	57	
Anf. 118 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	58	
Anf. 119 PER BILL (m).....	58	
Anf. 120 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	59	
11 § Svar på interpellation 2001/02:193 om vindkraftens		
framtid	59	
Anf. 121 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	59	
Anf. 122 INGEGERD SAARINEN (mp).....	60	
Anf. 123 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	60	
Anf. 124 INGEGERD SAARINEN (mp).....	61	
Anf. 125 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	62	
Anf. 126 INGEGERD SAARINEN (mp).....	62	
Anf. 127 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	62	
12 § Hänvisning av ärenden till utskott	63	
13 § Bordläggning	63	
14 § Anmälan om interpellationer	63	
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	64	
16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	64	
17 § Kammaren åtskildes kl. 16.02	65	

